

Lingwistyczna Szkoła Wyższa w Warszawie

KSIĘGA STRESZCZEŃ

referatów zgłoszonych na

VI Międzynarodową Konferencję Naukową

„W kręgu języków i kultur”.

(1-2 czerwca 2017 r., Warszawa)

Redakcja naukowa: Jan F. NOSOWICZ i Anna JAROCH

Warszawa 2017

ISBN 978-83-926356-2-8

Wydawnictwo Lingwistycznej Szkoły Wyższej w Warszawie

© Copyright by Lingwistyczna Szkoła Wyższa w Warszawie, Warszawa 2017

Wprowadzenie

Niniejsza publikacja zawiera 77 tekstów streszczeń referatów zgłoszonych do wygłoszenia na VI Międzynarodowej Konferencji Naukowej pt. „W kręgu języków i kultur”, która odbędzie się w Lingwistycznej Szkole Wyższej w Warszawie przy ul. Kasprzaka 2/8 w dniach 1-2 czerwca 2017 r. Rozmieściliśmy je w porządku alfabetycznym nazwisk autorów w pisowni podanej przez nich w „Karcie zgłoszenia”.

Na podstawie wygłoszonych na konferencji referatów przygotowane do druku artykuły będą opublikowane w monografii zbiorowej *W kręgu języków i kultur. Tom VI*.

Teksty w formie elektronicznej prosimy przesłać na adres: jnosowicz@lingwistyka.edu.pl lub rektorat@lingwistyka.edu.pl – do 01.09.2017 r.

Na końcu niniejszego zbiorku podajemy zasady przygotowania technicznego artykułu do druku. Poszczególne komponenty tekstu nie mogą być wysyłane jako oddzielne załączniki czy wiadomości. W każdym wypadku uzupełniona lub poprawiona wersja przygotowanego do druku artykułu powinna być przesłana do nas ponownie jako jednolity tekst z zaznaczeniem o wycofaniu poprzedniej wersji.

Jan Franciszek Nosowicz

Magdalena BIAŁEK

[magdalena.bialek@uwr.edu.pl](mailto:magdalenabialek@uwr.edu.pl)

Uniwersytet Wrocławski

SAMOREGULACJA UCZNIA W PROCESIE UCZENIA SIĘ JĘZYKÓW OBCYCH

Nikt już dzisiaj nie zaprzeczy, że zdolność samostereowalnego uczenia się staje się podstawową umiejętnością w stale zmieniającej się rzeczywistości, która stawia coraz większe wymagania zarówno przed całymi społeczeństwami jak i każdym człowiekiem. Dziejące się na naszych oczach zmiany wymagają umiejętności szybkiego reagowania, interpretacji, wartościowania, a także (a może przede wszystkim), stałego poszerzania zasobów własnej wiedzy i umiejętności, co wydaje się być osiągalne dzięki właściwemu rozumieniu procesu uczenia się i umiejętności kierowania tymże procesem. Znajomość siebie jako ucznia, swoich możliwości uczenia się, a także alternatywnych sposobów jego doskonalenia, uznać można zatem za jedną z najważniejszych wytycznych w procesie nauczania i uczenia się języków obcych. Założenie to znajduje odzwierciedlenie w polskich dokumentach edukacyjnych oraz dokumentach Unii Europejskiej regulujących kwestie kształcenia obcojęzycznego w krajach członkowskich.

Uznając konieczność kreowania przez nauczycieli „kultury uczenia się” w środowiskach szkolnych, przeprowadzono badanie dotyczące oceny własnego uczenia się przez polskich uczniów, którego wyniki zostaną zaprezentowane w niniejszym artykule.

Marlena Iwona BIELAK

mmbielak@interia.pl

PWSZ im. Stanisława Staszica w Pile

THE TRANSLATOR'S IDENTITY AND HIGHER EDUCATION CURRICULA

The paper demonstrates the type of translator's identity that should be shaped by higher education translation courses. The identity in question, which originates (inter alia) from the translator's competences, is described with reference to the framework of the Imperial Tetragon of Embodiment (ITE) by Puppel (2009, 2011). The aforementioned proposal is based on the idea that each living entity (in this paper represented by a translator) develops identity which constitutes the result of the interaction of such parameters as militancy (M), trade-offs (T), utility (U) and displays (D). Under particular sets of conditions different parameters may get imperialized (maximized). It must be highlighted that different types of translation will require the maximization of various parameters.

Kłaudia CIESŁOWSKA

klaudia.cieslowska@wp.pl

Uniwersytet Warszawski, Wydział Polonistyki

REALIZACJA STYLIZACJI JĘZYKOWEJ NA JĘZYK ŻYDOWSKI W ANGIELSKICH PRZEKŁADACH *MEIRA EZOFOWICZA ELIZY ORZESZKOWEJ*

Autor artykułu za główny cel obrał analizę porównawczą trzech angielskich przekładów Meira Ezofowicza Elizy Orzeszkowej z jej polskim oryginałem, która nie zmierzała do oceny tłumaczeń, lecz miała być próbą odpowiedzi, czy możliwe jest tłumaczenie na język angielski polszczyzny Żydów, czy w powieści skierowanej do odbiorcy angielskiego (lub amerykańskiego) jest ono w ogóle potrzebne i czy wpływa w jakikolwiek sposób na odbiór utworu. Omówione zostały poszczególne wykładniki stylizacyjne charakteryzujące polszczyznę Żydów dziewiętnastowiecznych oraz podano charakterystykę potencjalnej podstawy stylizacyjnej – czyli angielskiego żydowskiego z podkreśleniem, co ma on wspólnego z polszczyzną Żydów, a co różnego. Obserwacja komparatystyczna pozwoliła na wykazanie głównych różnic między przekładami angielskimi a tekstem wyjściowym oraz doprowadziła do następujących wniosków:

1. Tłumacze rezygnują ze stylizacyjnych wykładników fleksyjnych, składniowych i słowotwórczych, a najważniejszą rolę w przekładach angielskich przypisują wykładnikom leksykalnym, które przyjmują różne formy w zależności od tłumaczeń;
2. Pełne oddanie cech stylizacyjnych nie zawsze jest wymagane, a nawet wskazane, ponieważ może ono doprowadzić do niepożądanego efektu śmieszności;
3. Nie można w pełni zrezygnować z wykładników stylizacyjnych, ponieważ taki tekst straciłby wówczas swój koloryt kulturowy.

Renata CZAPLIKOWSKA

rczaplikowska@wp.pl

Uniwersytet Pedagogiczny im. Komisji Edukacji Narodowej w Krakowie

KOMPETENCJA MEDIALNA I INFORMACYJNA PRZYSZŁYCH NAUCZYCIELI A AUTONOMIZACJA UCZNIÓW W PROCESIE GLOTTODYDAKTYCZNYM

Rozwijanie kompetencji medialnej i informacyjnej przyszłych nauczycieli języków obcych stanowi jedno z kluczowych zadań w procesie przygotowania zawodowego. W referacie określony zostanie obszar znaczeniowy powyższego pojęcia w kontekście glottodydaktycznym oraz przedstawiony wpływ poziomu tej kompetencji u nauczyciela na autonomizację uczniów.

Sybilla DAKOVIĆ

sybilla.dakovic@uwr.edu.pl

Uniwersytet Wrocławski

CHORWACKIE CELOWNIKOWE KONSTRUKCJE Z CZASOWNIKAMI PRZECHODNIMI NA TLE KONSTRUKCJI POLSKICH

W koncepcji semantyki kognitywnej przyjmuje się, że przypadki tworzą sieci znaczeń skupiających się wokół znaczenia prototypowego, będących jednocześnie jego rozszerzeniami w drodze metafory lub metonimii. Dla chorwackiego celownika znaczeniem podstawowym jest znaczenie transferu. Zadaniem, jakie stawiamy sobie w tym referacie jest ukazanie sieci rozszerzeń chorwackiego celownika w jego podstawowej, związanej z prototypem funkcji dopełnienia dalszego oraz próba odpowiedzi na pytanie o podobieństwa do analogicznych celownikowych konstrukcji języka polskiego.

Marcin DEMIANIUK

Marcin.demianiuk.1993@gmail.com

POEZJA MIGOWA JAKO PROBLEM TEORETYCZNOLITERACKI I TRANSLATOLOGICZNY

Referat ma na celu ukazanie zagadnienia polskiej poezji migowej i samego polskiego języka migowego jako problemu translatologicznego oraz sytuacji komunikacyjnej. Referat będzie składał się z opisanie czym jest język migowy, społeczność Głuchych oraz poezja migowa, zostanie również przedstawiony problem samej poezji migowej jako przykładu twórczości niemożliwej do przełożenia na język polski.

Iwona DRABIK

drabik.iwona@gmail.com

Lingwistyczna Szkoła Wyższa w Warszawie

CULTURAL AND TRANSLATIONAL IMPLICATIONS OF BRAIN LATERALITY

The paper ventures to explore the implications of the right- and left-hemispheric dominance projected upon the ensuing continua: 2) high vs. low contextuality, 3) collectivism vs. individualism, 4) synthesis vs. analysis and 5) dynamic vs. formal equivalence.

Perceived as a highly analytic and rational data processor, the left hemisphere appears to be responsible for texts-generating activities, i.e. language production, factual reasoning, logical deduction as well as precise sequencing in space and time. Conceived as a more intuitive and holistic side, the right hemisphere, on the other hand, transpires to be more involved in the contextualization and interpretation of a given fact, situation or message. It is useful to think of the left brain as impacting the conscious understanding of the surrounding reality and the right brain as affecting simplistic, non-verbal, extra-linguistic meanings, in an innocent way below the recognized level of human awareness. In the last several decades major evidence has been gathered to corroborate a fundamental role of the right hemisphere in modulating attitudes and emotions.

It is a self-evident truth that left brain hemispheres inspired the Western, strongly verbal and low-context cultures, where all the senses are predominantly explicitly transmitted. Further reflection submits a valid conclusion that right brain hemispheres produced the artistic, mystic cultures of the East, where a rather implicit, high-context meaning is concealed either in the physical context or internalized in the person.

Following the above line of reasoning, there seems to be a positive correlation between collectivism and high-context cultures. To be more specific, in high-context cultures more of the meaning is hidden in the situational factors, thus other functions of language are amplified, e.g. the maintenance of relationship building or the creation of atmosphere, which fits into the exigency of successful communication in a collectivistic society, where relationships among people are of primary relevance.

Analogically, low-context cultural traits are usually found in individualistic environments. An individualistic society incites the development of idiosyncratic values and independent social groups, where a more explicit and elaborated way of communication is required to avoid potential innuendos and misunderstandings, which means that a low-context message would ensure a smoother conversation.

Furthermore, the split-brain approach sheds new light on the theories of information processing as well as the realm of translation.

The decoding, analysing and recoding of data is oriented towards the low-context cultures, with a high priority placed on the text itself and on the source language wording. However, recently the emphasis in the data processing has been shifted to the net of 'synthetic', high-context relationships between the lexical units, thus highlighting the extra-textual senses and cognitive frames which aid to decipher the overall message on an instinctive and heuristic basis.

Therefore, while stepping further into the field of translation, one may conclude that the analytic, left-brain approach reflects the major tenets of formal equivalence which tends to emphasize fidelity to the lexical details and grammatical structure of the original language.

The holistic, and thus non-verbatim, interpretation of a source language message acts in compliance with dynamic equivalence which eschews strict adherence to the grammatical structure of the original text and employs a more natural rendering but with less literal accuracy.

To establish a sense of closure one may consolidate the above deliberations into one continuum, the poles of which are indicated by 1) the right brain activity which consequently entails human tendencies towards a) high contextualization, b) collectivism, c) synthesizing the incoming data and d) dynamic strategies of translation, and 2) the left hemisphere functioning which implies a) the role of low-context factors, b) individual dominance over social determinants, c) analytic propensities and d) formal modes of rendering original messages into a target language.

References:

Grinev-Griniewicz, Sergei, Patricia Thomas and Elvira Sorokina. 2015. *Foundations of AnthropoLinguistics. Establishing lexical premises for exploring evolution of human mentality*. Saarbrücken: LAP Lambert Academic Publishing.

Hatim, Basil and Ian Mason. 1990. *Discourse and the Translator*. Harlow/Essex: Longman.

Katan, David. 1999. *Translating Cultures. An Introduction for Translators, Interpreters and Mediators*. Manchester: St. Jerome Publishing.

Nida, Eugene. 1964. *Toward a Science of Translating*. Leiden: E. J. Brill.

O'Connor, Joseph and John Seymour. 1993. *Introducing Neuro-Linguistic Programming*. London: The Aquarian Press.

Venuti, Lawrence (ed.). 2004. *The Translations Studies Reader*. New York: Routledge Taylor & Francis Group.

Ярослава ДУДКО

jaroslava.zav@gmail.com

Мелитопольский государственный педагогический университет имени Богдана Хмельницкого (Украина)

ОСОБЕННОСТИ УПРАВЛЕНИЯ ПРОЦЕССОМ ФОРМИРОВАНИЯ МЕЖКУЛЬТУРНОЙ КОММУНИКАЦИИ БУДУЩИХ УЧИТЕЛЕЙ ВО ВРЕМЯ ОРГАНИЗАЦИИ ВОСПИТАТЕЛЬНОЙ РАБОТЫ В ВЫСШЕЙ ШКОЛЕ УКРАИНЫ (ВТОРАЯ ПОЛОВИНА XX – НАЧАЛО XXI СТОЛЕТИЯ).

Исследован генезис процесса управления формированием межкультурной коммуникации будущих учителей во время организации воспитательной работы в высшей школе Украины начиная со второй половины XX столетия до нашего времени и выявлено его особенности. Установлено, что сложная социальная ситуация, которая сложилась в украинском обществе, требует немедленной модернизации процесса формирования межкультурной коммуникации у студентов высших педагогических учебных заведений Украины. Указано, что в наше время первоочередной задачей высшей школы является создание надлежащих условий для формирования готовности будущих педагогов к осуществлению межкультурной коммуникации в современной образовательной среде. Так как именно учитель является проводником воспитанности и примером межкультурной толерантности в обществе.

Проанализированы нормативно-правовые документы, архивные материалы и научные работы отечественных исследователей по проблеме формирования межкультурной коммуникации учителей и выяснено, что процесс воспитания студенческой молодежи как в аудиторное так и во внеаудиторное время непосредственно влияет на способность будущего учителя к ведению диалога с представителями различных национальностей и культур. Указано, что механизм управления воспитательной работой в высших педагогических учебных заведениях по поводу вышеупомянутого вопроса нуждается в улучшении.

Установлено, что для усовершенствования нынешней системы управления формированием межкультурной коммуникации будущих учителей во время организации воспитательной работы в высшей школе необходимо, во-первых, осуществить основательный анализ уже приобретенного педагогического опыта и, во-вторых, применить в наше время это научное наследие в сочетании с инновационными разработками.

Охарактеризованы особенности управления процессом формирования межкультурной коммуникации будущих

учителей во время организации воспитательной работы в высшей школе Украины (вторая половина XX – начало XXI столетия) согласно определенным этапам: I этап (1958-1990 гг.) – этап становления процесса управления воспитательной работой в высшей школе Украины; II этап (1991-2013 гг.) – этап реформирования процесса управления воспитанием будущих учителей в высших учебных заведениях Украины; III этап (с 2014 г. по настоящее время) – этап стабилизации процесса управления воспитательной работой в высших педагогических учебных заведениях Украины. Определены проблемы управления формированием межкультурной коммуникации будущих учителей во время организации воспитательной работы в высших педагогических учебных заведениях и перспективные направления решения этих проблем.

Julia DZHURAEVA

79263008210@yandex.ru

Moscow State Pedagogical University

PHONETIC PORTRAYAL AS A METHOD OF LINGUISTIC ANALYSIS

The presentation is focused on the description of phonetic portrayal as a method of linguistic analysis. The method is used as a basis for identification of the speaker's individual speech characteristics and is illustrated by the example of the English-speaking cinema. It is supposed that phonetic portrayal is an important means of character's image creation. Studying this method could contribute to the study of stylistic and linguistic technique of different actors.

Justyna FUDALA

justyna.fudala@onet.pl

Uniwersytet Wrocławski

ODPOWIEDNIOŚ PRZEKŁADU ZWIĄZKÓW FRAZEOLOGICZNYCH NA PRZYKŁADZIE POWIEŚCI MILJENKO JERGOVICIA *RUTA TANNENBAUM*

Przekład związków frazeologicznych stanowi wyzwanie dla tłumacza. Proponowany referat zawiera porównanie frazeologizmów zastosowanych przez bośniackiego pisarza M. Jergovicia w powieści *Ruta Tannenbaum* z ich odpowiednikami pojawiającymi się w polskim przekładzie. Zebrany materiał zostanie podzielony na ekwiwalenty absolutne, częściowe, paralelne i zerowe, co pozwoli na dojście do wniosków o odpowiedności przekładu lub jej braku.

Anna GŁOGOWSKA

a.glogowska@uw.edu.pl

Instytut Lingwistyki Stosowanej UW

POTENCJAŁ TRANSLODYDAKTYCZNY ZASOBÓW INTERNETOWYCH

W wystąpieniu przedstawię przykład ćwiczenia sporządzonego w oparciu o zasoby publikowane na portalu ИноСМИ.ru, który udostępnia rosyjskie tłumaczenia artykułów z prasy zagranicznej z całego świata. Polskie artykuły w wersji oryginalnej i ich przekłady umieszczone na wspomnianym portalu posłużą jako podstawa do zaprezentowania ćwiczenia, które stanowi dobre uzupełnienie zajęć z tłumaczenia pisemnego na poziomie nie tylko translatorskim, lecz również leksykalnym i gramatycznym. Proponowane ćwiczenie stanowi rezultat doświadczenia autorki w zakresie nauczania tłumaczenia pisemnego w Instytucie Lingwistyki Stosowanej Uniwersytetu Warszawskiego.

Urszula GNYŚ

urszulagnys@gmail.com

Uniwersytet Szczeciński

SŁOWNIKI WŁOSKO-POLSKIE I POLSKO-WŁOSKIE NA PRZEŁOMIE XX I XXI WIEKU – PRÓBA BIBLIOGRAFII

Celem pracy jest zestawienie bibliografii i ogólna charakterystyka słowników włosko-polskich i polsko-włoskich, które ukazały się w wersji drukowanej w ostatnim 10-leciu XX wieku (ujmując ściślej, za punkt wyjścia został przyjęty przełomowy rok 1989) oraz na początku wieku XXI, aż po czasy dzisiejsze.

Opracowanie dotyczy głównie dwóch typów słowników włosko-polskich i polsko-włoskich. Pierwszym z nich są słowniki ogólne, podzielone ze względu na rozmiar, a więc liczbę haseł, na słowniki duże oraz małe (kieszonkowe).

Drugim typem natomiast są słowniki tematyczne, które ze względu na wybór i liczbę kategorii w nich zawartych, zostały podzielone na 2 podgrupy: szerokok zakresowe i wąskozakresowe.

Natalia GOLOVA

nago186@mail.ru

Московский государственный институт международных отношений

ОБУЧЕНИЕ СЛОВООБРАЗОВАНИЯ НА ПРИМЕРЕ ИНДИВИДУАЛЬНО-АВТОРСКИХ НЕОЛОГИЗМОВ ПРОИЗВЕДЕНИЙ БОРИСА ВИАНА

В статье рассматриваются способы словообразования, существующие в современном французском языке. Как один из способов словообразования в процессе изучения французского языка в статье рассматривается творчество французского писателя Бориса Виана и образованные им индивидуально-авторские неологизмы. The article examines the ways of word formation which exist in modern French language. As a way of word formation studying while learning French the article observes French writer's work, Boris Vian, and individual author's neologisms.

Piotr GRABOWSKI

p.grabowski.ang@gmail.com

MZS w Raciążu

EDUKACYJNE PORTALE SPOŁECZNOŚCIOWE JAKO DODATKOWY ELEMENT W NAUCZANIU JĘZYKÓW OBCYCH

Edukacyjne Portale Społecznościowe są połączeniem tradycyjnych portali społecznościowych, wirtualnego dziennika, miejsca wymiany plików oraz stron do nauki i testowania. W przeciwieństwie do zwykłych portali społecznościowych stanowią one bezpieczne miejsce do nauki, gdyż nauczyciel ma kontrolę nad grupą i osobami, które mogą wchodzić z nią w interakcje. Z uwagi na wiele różnorodnych możliwości, jakie dają, mogą być ciekawym i efektywnym narzędziem w procesie nauczania i uczenia się języka obcego. W swojej prezentacji będę chciał pokazać, w jaki sposób nauczyciel języka może wykorzystać EPS w swojej pracy, a także jaki jest odbiór tego typu narzędzi wśród uczniów oraz wśród nauczycieli z różnych krajów.

Monika GRĄCKA

mjgracka@uw.edu.pl

Uniwersytet Warszawski

Michaił Bakunin w próbie dialogu z Polakami wokół problemu słowiańskiego

„Pojednanie Polski z Rosją jest ogólnym rozwiązaniem problemu słowiańskiego” – pisał Michaił Bakunin w dokumencie *Rewolucja, Rosja i Słowiańszczyzna*, niemniej bakuninowska wizja przyszłej federatywnej formy zjednoczenia wszystkich Słowian nie znalazła zrozumienia wśród Polaków.

Tematem wystąpienia będzie analiza słowiańskiego światopoglądu Bakunina i jego recepcja na gruncie polskim.

Siergiej GRINEV-GRINIEWICZ

svgrinev1@gmail.com

WSL w Warszawie

MAIN DIRECTIONS OF TERMINOLOGICAL RESEARCH ARE DISCUSSED. DIACHRONIC, COMPARATIVE AND APPLIED INVESTIGATIONS ARE VIEWED AS SUCH AND EXAMINED.

The first direction at present resulted in shaping of historical terminology science and anthropolinguistics, the second – in comparative terminology science as basis for harmonising terminologies, the last one should deal with regulating special vocabulary development

Вікторія ІВАЩЕНКО

vicivashchenko@ukr.net

Київський університет імені Бориса Грінченка

ТЕРМІНИ З КОМПОНЕНТОМ МЕДІА – МЕДІА – MEDIA В УКРАЇНСЬКІЙ, РОСІЙСЬКІЙ ТА ПОЛЬСЬКІЙ МОВАХ

Зіставлено написання термінів із компонентом медіа – медіа – media в українській, російській та польській мовах. Наголошено на дискусіях щодо їхнього равопису. Проаналізовано граматичні й семантичні характеристики міжмовних лексичних відповідників, засвідчених у лексикографічних джерелах і текстах медійної тематики. Визначено загальні тенденції різномовних культур у виробленні правописних засад унормування медійних термінів з обраним компонентом. На прикладі семантики лексеми укр. медіа, рос. медиа, пол. media показано особливості її семантизації в лексикографічних працях українською, російською та польською мовами за власне мовними, когнітивними, логічними та концептуальними моделями.

Tobiasz JANIKOWSKI

njnt@o2.pl

Uniwersytet Pedagogiczny im. KEN w Krakowie

»ZUM FRÜHSTÜCK AUF NACH PARIS«. HELDEN UND ANTIHELDEN DES ERSTEN WELTKRIEGS IN AUSGEWÄHLTEN DEUTSCHSPRACHIGEN ROMANEN DER 1920ER UND 1930ER JAHRE [»NA ŚNIADANIE DO PARYŻA«. BOHATEROWIE I ANTY-BOHATEROWIE PIERWSZEJ WOJNY ŚWIATOWEJ W WYBRANYCH NIEMIECKOJĘZYCZNYCH POWIEŚCIACH LAT 20-STYCH I 30-STYCH XX. W.]

Pierwsza wojna światowa, choć od jej wybuchu minęło już ponad sto lat, w dalszym ciągu uważana jest za jedno z najbardziej symptomatycznych i jednocześnie traumatycznych wydarzeń w historii współczesnej Europy. Fakt ten nie pozostaje bez wpływu na recepcję literatury, opisującej zdarzenia z lat 1914-18. Horyzont tekstów znamionuje przy tym z jednej strony światowy bestseller „Na zachodzie bez zmian” E. M. Remarque’a – jedno z najbardziej opiniotwórczych dzieł w historii literatury, z sukcesem implementujące w świadomości zbiorowej obrazy okrucieństwa wojny, ponadto tworzące unikatowy obraz żołnierza pacyfisty. Z drugiej strony silną przeciwagę do powieści Remarque’a tworzą pełne patosu i wojennej apoteozy dzieła pisarzy ruchów prefaszystowskich ówczesnych czasów (m. in. Hans Wolfgang Emler czy przedstawiciele nurtu literatury spod znaku „Blut und Boden”). Celem artykułu jest konfrontatywne zestawienie narracji tworzących wizerunki wojennego bohatera i anty-bohatera, ze szczególnym wyodrębnieniem szerokiego kontekstu polityczno-historycznego oraz nakreśleniem konsekwencji i implikacji zarówno społecznych, jak i kulturowych.

Anna JAROCH

ajaroch@lingwistyka.edu.pl

Lingwistyczna Szkoła Wyższa w Warszawie

ZASŁUGI NIEMCÓW DLA AMERYKI W OPINII PUBLICYSTÓW OKRESU REPUBLIKI WEIMARSKIEJ

Imigranci z Niemiec, którzy przybywali do Ameryki od II połowy XVII wieku, położyli ogromne zasługi dla rozwoju USA w wielu dziedzinach życia – podkreślał profesor Friedrich Schöнемann, kulturoznawca, który w latach 20-tych ubiegłego wieku zapoczątkował amerykanistykę jako dyscyplinę naukową.

Tę opinię podzielało wielu intelektualistów, dziennikarzy i publicystów niemieckich okresu Republiki Weimarskiej, przypominając między innymi, że to niemiecki generał Wilhelm von Steuben nauczył oddziały Waszyngtona pruskiego drylu i uczynił je wojskiem zdolnym do walki przeciwko Brytyjczykom w wojnie o niepodległość Stanów Zjednoczonych.

Zdaniem niemieckich publicystów inteligencja niemiecka wydatnie przysłużyła się amerykańskiej kulturze i edukacji. Rozbudzone przez Niemców zainteresowanie muzyką przeniknęło do szerokich kręgów społecznych w USA. Imigranci z Niemiec zaszczyli w Amerykanach również podziw dla teatru i innych dziedzin sztuki. Także w szkolnictwie wiele niemieckich rozwiązań zostało przejętych przez Amerykanów, zwłaszcza obca tradycjom anglosaskim gimnastyka. Niemcy wnieśli też pogodę ducha w życie codzienne purytańskiej Ameryki, np. wprowadzając zwyczaj dekorowania choinki na Boże Narodzenie.

Publicyści okresu Republiki Weimarskiej podkreślają też zgodnie, że zasługi Niemców zostały przemilczane przez amerykańską historiografię, na fali panującej w Ameryce po I wojnie światowej niechęci do wszystkiego, co niemieckie. W szkołach zaprzestano nauczania języka Goethego, a z potocznej angielszczyzny usiłowano wyprzeć słowa niemieckiego pochodzenia, np. *sauerkraut*, zamieniając je na *Liberty Cabbage*.

Literatura:

Fehling, August Wilhelm: *Die Vereinigten Staaten von Amerika. Land und Menschen unter dem Sternenbanner*, Deutsche Buch-Gemeinschaft Berlin 1933

Hassert, Kurt: *Die Vereinigten Staaten von Amerika als politische und wirtschaftliche Weltmacht geographisch betrachtet*, Verlag von J.C.B. Mohr, Tübingen 1922

Schönemann Friedrich: *Die Vereinigten Staaten von Amerika, Die amerikanische Demokratie von heute*, Deutsche Verlags-Anstalt, Stuttgart Berlin 1932

Anna JAROCH ajaroch@lingwistyka.edu.pl

Jan Franciszek NOSOWICZ

jnosowicz@lingwistyka.edu.pl

Lingwistyczna Szkoła Wyższa w Warszawie

NAZWY ŚWIĄT KATOLICKICH W JĘZYKU NIEMIECKIM I POLSKIM

Artykuł dotyczy problematyki nazewnictwa świąt katolickich zarejestrowanych w słownikach polsko-niemieckich i niemiecko-polskich. We współczesnych pracach onomastycznych słownictwo to jest jeszcze słabo opracowane. Słownictwo religijne zawsze było ważną częścią zasobu leksykalnego każdego języka, bez którego trudno by było zrozumieć dzieła klasyków literatury, a także i współczesne teksty literackie czy publicystyczne. Tymczasem w ciągu ostatnich kilkudziesięciu lat słownictwo to nie było w słownikach tych języków przedstawione w stopniu zadawalającym ani traktowane z należą mu uwagą.

Ta grupa słownictwa nie wyodrębnia się zbyt ostro z całości zasobu zarówno języka niemieckiego jak i polskiego. Wyrazów funkcjonujących wyłącznie w sferze religijnej jest stosunkowo niewiele. Słownictwo i frazeologia religijna ściśle się wiążą z innymi sferami leksyki, przede wszystkim ze słownictwem potocznym. Wielowiekowy rozwój kultury chrześcijańskiej spowodował wzajemne się przenikanie leksyki związanej z różnymi dziedzinami życia. W tym oddziaływaniu kształtowały się nowe związki frazeologiczne, a rozwój metaforyki nadał wielu wyrazom różnorakie odcienie znaczeniowe i emocjonalne.

Można to m.in. skonstatować po zbadaniu jednostek wyrazowych wybranych np. z powszechnie znanych i ogólnie dostępnych źródeł, takich jak tekst pacierza, modlitewniki, mszał, katechizm itp. Opracowanie leksykograficzne tej sfery słownictwa nie jest łatwe. Chodzi przecież o możliwie najdokładniejsze zestawienie wszystkich wyrazów funkcjonujących w języku danej epoki, pełne ich objaśnienie i interpretacje we wzajemnych powiązaniach. Dokładniejsza analiza wybranych wyrazów związanych z życiem religijnym pozwala stwierdzić, że ta dziedzina życia została potraktowana przez twórców słowników niezbyt dokładnie.

Jest faktem ogólnie znanym, że zdecydowana większość Polaków jest w mniejszym lub większym stopniu związana z religią rzymskokatolicką, natomiast ludność niemieckojęzyczna wyraźnie należy do różnych odłamów religii chrześcijańskiej. Dlatego też w naszym referacie chcielibyśmy przedstawić nazewnictwo i interpretację świąt katolickich obu języków przede wszystkim zafiksowane w nośnikach elektronicznych.

Jak wiadomo od czasu ogłoszenia w roku 1969 przez Jana XXIII dekretu *De sacra liturgia* w Kościele Katolickim wyróżnia się 4 klasy świąt, tj. określoną ich rangę: 1. *uroczystość (solemnitas)*, 2. *święto (festum)*, 3. *wspomnienie obowiązkowe (memoria obligatoria)*, 4. *wspomnienie nieobowiązkowe (memoria non obligatoria)*. W przeszłości było jeszcze więcej klas świąt rzymskokatolickich. Ich rangę podaje urzędowy wykaz diecezjalny, tzw. *rubrycella* lub *Ordo divini officii*¹.

Natomiast w wielu słownikach brak jest jakiegokolwiek wyjaśnienia i opisu świąt katolickich trzeciej rangi (*wspomnienie obowiązkowe*) oraz czwartej rangi (*wspomnienie nieobowiązkowe*).

Istotnym wyróżnieniem w Kościele Rzymskokatolickim są *święta obowiązkowe (festa fori* lub *festa de praecepto)*, w które katolik powinien uczestniczyć we Mszy św. i powstrzymać się od pracy oraz *święta nieobowiązkowe (festa chori* lub *festa de devotione)*, kiedy na katoliku taki obowiązek już nie spoczywa. Trochę inaczej jest to w kościołach protestanckich.

Na zakończenie należy przypomnieć, że teolodzy liturgiści posługują się terminem *heortologia*² i wyodrębniają również taki osobny dział liturgiki. W badaniach językoznawczych z pewnością będzie tu chyba termin zaproponowany przez Edwarda Brezę – *heortonomia*. Przez *heortonomię* rozumie on „dział chrematonimii, zajmujący się nazwami świąt i uroczystości, czyli tzw. *heortonomiami*”³.

Monika JAZOWY-JARMUŁ

monika.jazowy-jarmul@uj.edu.pl

Uniwersytet Jagielloński, Instytut Filologii Germańskiej

FUNKCJONALNA PERSPEKTYWA WYPOWIEDZI NA PRZYKŁADZIE TEKSTÓW W JĘZYKU SZWEDZKIM I ICH POLSKICH TŁUMACZEŃ

Przedmiotem mojego referatu będzie analiza struktury tematyczno-rematycznej tekstu w języku szwedzkim i jego polskiego przekładu. Porównywane języki odmiennie układają w zdaniu poszczególne elementy, ta sama treść może więc być wyrażana przy pomocy różnych struktur syntaktycznych, różnego uporządkowania linearnego. Porównanie oryginału z przekładem pozwoli stwierdzić czy i w jaki sposób (przy pomocy jakich środków) odwzorowana została w polskim tłumaczeniu intencja komunikacyjna nadawcy. Analiza konfrontatywna poszerzona zostanie o kryterium pragmatyczno-kontekstualne, będące często czynnikiem determinującym wybory tłumacza.

¹ Aktualny wykaz świąt obowiązkowych w Kościele Katolickim podaje kanon 1246-1247 *Kodeksu prawa kanonicznego*

² Zob. T.Sinka, *Zarys liturgii*, Gościkowo-Paradyż 1988, s. 111; M.Kowalewski, *Mały słownik teologiczny*, Poznań 1960, s. 151

³ E.Breza, *Pojęcie heortonomii i jej przedmiot badawczy*, w: *Onomastyka literacka* pod red. Marii Biolik, Olsztyn 1993, s. 372

Wangmeng JIANG

wajiang@unirioja.es

University of La Rioja, Spain

COGNITIVE MOTIVATIONS IN ENGLISH AND CHINESE MIDDLE CONSTRUCTIONS AND THEIR PEDAGOGICAL IMPLEMENTATION

The purpose of this study is to find the licensing factors of English and Chinese middle constructions and explore the pedagogical grammar for EFL teachers. The previous research on English or Chinese is abundant (Alexiadou & Doron, 2012; Rodríguez & Usón, 2013; Hongmei, 2014; Ting, 2006), but there is little cross-linguistic research in this domain. Chinese and English make extensive use of the middle construction but there are important ways where they differ, which become a serious “bottleneck” for second language acquisition.

This study conducted a detailed analysis of each component in the middle construction “Subject + Verbal Group + (Evaluative Element)”. The data was collected from standard English corpora (COCA, BNC) and the BLCU Chinese Corpus. This study addresses the factors which block the lexical predicates that can or cannot be used with middles, namely lexical constraints, constructional coercion, adaptation to discourse and linguistic typology. Specifically, culture plays an important role in motivating discrepancies across the two languages. For instance, English does not allow saying ‘This bed lies comfortably’ but it allows ‘This bed sleeps comfortably’ and ‘This chair sits comfortably’. However, Chinese accepts all three expressions (e.g. ‘This bed lie QI-LAI very comfortable’). This is influenced by bed culture in China where a bed is used not only for sleeping but also for various other functions like eating, studying, meeting guests, etc.

This study not only provides the description and explanation of English and Chinese middle constructions but also applies the above findings to EFL classroom. It puts forward a practical three-step sample of pedagogical implementation for EFL teachers: (i) teach the cognitive motivation behind the English middle construction, (ii) illustrate with an ample selection of English examples and (iii) derive constraints from the English examples and link them up with their corresponding cognitive motivations.

References:

- Alexiadou, A., & Doron, E. (2012). The syntactic construction of two non-active voices: Passive and middle. *Journal of Linguistics*, 48(1), 1-34.
- Rodríguez, F. J. C., & Usón, R. M. (2013). Constraints on English middle structures: a Lexical-Constructional analysis. *Onomázein*, 1(27), 220-240.
- Hongmei, W. (2014). Rethinking middle construction: passivization or metonymy? Redefine middles from the perspective of structure. *Journal of the Staff and Worker's University*, 2, 38-42.
- Ting, J. (2006). The middle construction in Mandarin Chinese and the presyntactic approach. *Concentric: Studies in Linguistics*, 32(1), 89-117.

Julia KALUGINA

jkalugina@mail.ru

Московский государственный университет им. М.В. Ломоносова

ФУНКЦИОНАЛЬНЫЕ ОСОБЕННОСТИ МЕЖДИСЦИПЛИНАРНЫХ ТЕРМИНОВ

В настоящее время экономика как один из видов человеческой деятельности – это активно развивающаяся научная и научно-практическая отрасль, характеризующаяся большим количеством сформировавшихся и формирующихся междисциплинарных направлений. Границы смежных с экономикой других научных и практических дисциплин неуклонно расширяются. Особое значение приобретают такие междисциплинарные исследования, непосредственно связанные с экономикой, как философия экономики, экономика и социология, экономика и демография, экономика и биология, экономика и психология, экономика и физика, экономика и право, экономика и политология, экономика и история, экономика и география, экономика и экология. Следует указать и на такое новое перспективное направление, как когнитивная экономика (*cognitive economics*), формирующееся на стыке экономики, нейрологии и психологии. Интересными представляются и такие новые направления экономической теории, как экономика счастья (*economics of happiness*), культурная экономика и креативная экономика.

Несомненным индикатором состояния данной области знания является ее терминология, или совокупность специальных лексических единиц, призванных номинировать ее понятия.

При появлении большого количества новых направлений и методик их исследования понятийный аппарат экономики и ее дочерних отраслей постоянно пополняется, что приводит к неуклонному росту численности терминологического корпуса. В каждой междисциплинарной области формируется своя терминология на базе экономических терминов и терминов взаимодействующих с ней отраслей научного знания. У терминов, принадлежащих межпредметным дисциплинам, при вхождении в область экономики обнаруживаются новые функции (или - функциональные особенности). К ним можно отнести такие, например, как функция адаптации и функция интеграции: когда, попадая в другую предметную область, термин определенным образом встраивается

(адаптируется) в новую для него систему и при этом объединяет (интегрирует) части понятийных систем разных областей для дальнейшего взаимодействия.

Следует подчеркнуть, что поступательный процесс развития междисциплинарных отношений, приводящий к формированию новых межатраслевых направлений, предоставляет исследователю возможность для многоаспектного анализа специальных лексических единиц в новом ракурсе.

Anna KAMONT

kamont.anna@gmail.com

Lingwistyczna Szkoła Wyższa Warszawie

LLL TECHNIQUE TO TEACHING LISTENING

The presentation aims to demonstrate how teachers can maximise the lexical potential of listening tasks, by presenting a technique, which the presenter has been successfully implementing in her classes. It is rooted in the lexical approach to language teaching and offers a fresh perspective on how to explore listening tasks in class

Magdalena Alicja KASPER

magdalena.kasper@interia.eu

Uniwersytet Jagielloński

POLAK A SPRAWA KATALOŃSKA – PARALELE KULTURALNO-LITERACKIE

W ciągu ostatnich kilku lat na polskim rynku wydawniczym pojawiła się imponująca ilość dzieł katalońskich. Krytyka literacka włącza je w całość iberoamerykańską, stawiając takie katalońskie nazwiska jak Jaume Cabé, Mercè Rodoreda, Jordi Puntí obok chilijskich (Roberto Bolaño) czy hiszpańskich (Luz Gabás). Przez brak wyodrębnienia kultury i literatury katalońskiej, polski czytelnik traci możliwość porównania jej z kulturą i literaturą polską. Dość liczne eseje i artykuły naukowe dotyczące obecności literatury katalońskiej w Polsce (nie tylko powieści, tomy poezji, ale także fragmenty dramatów i eseistyka) potwierdzają wspólną problematykę, możliwość znacznie głębszego analizowania oraz zrozumienia tej literatury dzięki zbliżonej historii, sytuacji politycznej a także specyficznym nurtom literackim. Wiele z opracowań (m.in. Anny Sawickiej, Róży Warszawik, czy Jagody Gregulskiej) pokazuje, że kulturę i literaturę katalońską powinno się analizować przy użyciu odrębnych kryteriów i narzędzi – rezygnując przy tym z kryteriów odpowiadających dziełom hiszpańskim. Dzięki temu możemy znaleźć literacki odpowiednik Witolda Gombrowicza – Quim Monzó lub Marcina Świetlickiego - Gabriel Ferrater i Soler. Dialog kulturowy pogłębia się dodatkowo przez nazywanie Katalończyków „los polacos” (historia), a także wspólne projekty międzynarodowe (współczesność). Kultura katalońska może wydać się zbyt egzotyczna i daleka od środkowoeuropejskiej Polski, jednak za pośrednictwem czytelników (odbiorców coraz chętniej nabywanej literatury katalońskiej) uwidacznia się chęć obcowania z tą kulturą. W swoim wystąpieniu chciałabym pokrótce przeanalizować wspólne kwestie dotyczące historii oraz polityki, a następnie przekazać państwu najważniejsze dialogi literackie polsko-katalońskie. Dodatkowo zwrócę uwagę na wypowiedzi dwóch badaczy i naukowców: Anny Sawickiej (tłumacz) oraz Xavier Farré Vidal (poeta i literaturoznawca), które promują Katalonię w Polsce.

Marek KĄDZIELSKI

K37marek@poczta.onet.pl

Lingwistyczna Szkoła Wyższa Warszawie

O SYTUACJI TŁUMACZENIOWEJ

Referat omawia sytuację tłumaczeniową, która jest sytuacją nieteoretyczną, tylko rzeczywistą, kiedy to tłumacz musi w skończonym czasie przetłumaczyć zlecony tekst za uzgodnioną kwotę, posługując się przy tym swoją wiedzą i faktycznie dostępnymi pomocami. Jest to zatem sytuacja z praktyki przekładu, nie zaś problem z teorii tłumaczenia. Omawiane są czynniki faktycznie wpływające na produkt końcowy procesu tłumaczenia, zarówno językowe, jak i pozajęzykowe. Do czynników pozajęzykowych zaliczyć należy czas dany tłumaczowi na wykonania zadania, ale także czynniki ekonomiczne (wynagrodzenie). Czynniki te mają jednak wpływ raczej uwikłany niż liniowy na wynik pracy tłumacza. Innym czynnikiem pozajęzykowym są oczekiwania klienta (zlecającego, wydawcy), które w warunkach rzeczywistych dotyczą sprzedawalności produktu pracy tłumacza. Czynnikiem omawiany jest w kontekście językowej i merytorycznej jakości tekstu źródłowego. Zidentyfikowane zostają cztery poziomy jakości tekstu. Czynnikiem językowym z kolei jest dualna możliwa jasność tekstu podlegającego tłumaczeniu; zastosowanie tego kryterium pozwala wyróżnić cztery rodzaje tekstu, z jakimi w praktyce ma do czynienia tłumacz. Problematyka ta omawiana jest na rzeczywistych przykładach z

praktyki tłumaczeniowej. Dyskutowane są też kwestie tekstu użytkowego, praktycznej przydatności modelu komunikacyjnego Lasswella w jego postaci zmodyfikowanej, przekładalności tekstów marketingowych i inne.

Zinaida A. KHARITONCHIK

zkharitonchik@mail.ru

(MSLU, Białoruś; LSW, Warszawa)

THE ROLE OF DERIVATIVES IN THE SEARCH OF LATENT SEMANTIC FEATURE

In the variety of ways by which latent, covert and implicit semantic components become manifest and objectivized, derivatives play a most essential role. Secondary meanings, which reveal a host of cognitive foundations used for the transfer of names of the *cat*, *cow*, *goose*, etc. type, complex expressions which arise as results of various word formation processes (*motherly*, *fatherly*, *wolfish*, etc. type) and partially or completely motivated phraseological units (*cross (sulky, savage) as a bear*, *greedy as a wolf*, etc.) provide an effective key to the periphery of conceptual structures represented by lexical items. Complementing the contextual and lexicographic analyses, derivatives of various types indicate semantic features which accompany the core of conceptual structures and which cannot be revealed by logical and psychological methods.

Tetiana KONOVALENKO

Konovalenko_tetiana@ukr.net

Melitopol Bohdan Khmelnytskyi State Pedagogical University

CHARACTER IN MAGICAL REALISM AND CHIMERIC PROSE

The article is dedicated to the peculiarities of the character in English-language literature of magical realism and in Ukrainian chimeric prose. The author investigates the typology of the main characters, the secondary ones and the specifications of their artistic description in literary works. Some similar features, such as folklore motives, real and magical intervened, etc. have been discovered. Besides, there have been found very close types of characters in magical and chimeric prose. Nevertheless, as some distinctions between the characters have been found, the author found that it was due to the origin of the author of literary work. Their national and social backgrounds influence the typology of the characters of literary works.

The important role of the authors' origin is proved by the fact that the most bright characters have the ethnic features of authors' origin. The examples can be Salem from Salman Rushdie's novel "Midnight's children" or Azaro from Ben Okri's novel "The Famished Road" express the worldview of their ethnicity.

The Ukrainian chimeric prose conveys the features of folklore, myths, and legends. The characters of the literary works are depicted as bright representatives of the Ukrainian nation. Their appearance and their deeds create the generalized overview of Ukrainian mentality.

The comparison of English-language literature of magical realism and Ukrainian chimeric prose gives the possibility to prove their similarity and, at the same time, to show their characters uniqueness and deep national emphasis.

Robert KOWALCZUK

rob.koval@op.pl

Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa im. prof. E. Szczepanika w Suwałkach

ANTHROPOLINGUISTICS VS LANGUAGE IMAGE OF THE WORLD – A COMPARATIVE STUDY

The aim of this paper is to juxtapose the major characteristics between two linguistic sub-disciplines: (1) "Anthropolinguistics" originally developed by prof. Grinev-Griniewicz, which key characteristics were elaborately specified in the Białystok Manifesto in 2004, with (2) the concept of "Linguistic image of the world" ((pol.) "Językowy obraz świata").

Doing more advanced research on "language vs mind" area has already been considered – allegedly on the false grounds – as the scientific background for providing academic papers addressed to only few and highly sophisticated researchers. It needs to be emphasised that such dissertations are often found to be conveying far too generalised issues and lacking in precisely defined conclusions. Additionally, such papers are usually ranked as too complex and theses stated there are rather hard to be verified and proved. "Anthropolinguistics" – a new linguistic discipline founded by prof. Grinev-Griniewicz, is aimed at conducting research on evolutionary aspects of human mind reflected in the diachronic development of language. The diachronic analysis of semantic fields of major lexical concepts in combination with interpretation of historical facts of, e.g. daily life of past generations provides an opportunity to draw verifiable and provable conclusions specifying the perception of particular reality by former generations. In other words, the observable diachronic development of any designate allows for interpretation of human mind reflected in the lexicon given. The idea

provided should not be mistaken for the “linguistics image of the world” which is based on synchronous analysis of, e.g. two lexical designates of different languages.

The paper provides a meticulous comparative analysis of “Anthropolinguistics” and “Linguistic image of the world” to take an attempt to extrapolate the range of similarities and differences between these two.

Anna KRAWCZYK

ania.kr.it@gmail.com

Uniwersytet Śląski w Katowicach. Zakład Literatury i Kultury Włoskiej

JĘZYKOWE ZWIĄZKI WŁOSKO-HISZPAŃSKIE

Celem wystąpienia będzie analiza zjawiska przenikania elementów z języka włoskiego do języka hiszpańskiego. Część teoretyczną rozpoczniemy od przybliżenia teorii na temat podziału italianizmów na: wyrazy obce, zapożyczenia i kalki. Następnie skupimy się na kwestii źródeł pochodzenia italianizmów wprowadzonych na grunt hiszpański za pośrednictwem: standardowego języka włoskiego, włoskich dialektów, języka katalońskiego i łaciny. W kolejnym punkcie ukażemy procesy, jakie na gruncie gramatycznym i leksykalnym zachodzą w trakcie zapożyczenia (wymowa, grafia, adaptacje).

Sylwia KRUKOWSKA

s.k.krukowska@gmail.com

Lingwistyczna Szkoła Wyższa w Warszawie
Medyczny w Łodzi)

Kamil KOSZELA

Wojewódzki Szpital Zespolony w Koninie (oraz Uniwersytet

„COMMUNICATIO MEDICA, CZYLI SPECYFIKA POROZUMIEWANIA SIĘ INTERMEDYCZNEGO

Tematem naszego wystąpienia będzie żargon używany na co dzień przez środowisko medyczne, głównie zaś przez lekarzy i pielęgniarki pracujących w Szpitalnych Oddziałach Ratunkowych (tzw. „SORach”). Zagadnienie to wydaje się interesujące z różnych względów. Przede wszystkim ciekawy jest aspekt językowy. Naszym zamierzeniem będzie bowiem zbadanie specyfiki użycia określonych słów i osadzenia ich w kontekście oraz odpowiedniej klasyfikacji medycznego subjęzyka. Kolejnym punktem naszych rozważań będzie aspekt socjologiczny. Należy bowiem zastanowić się nad przyczynami, jakie przyświecają przedstawicielom środowiska medycznego, do tego, by tworzyć odrębne, nierzadko niezrozumiałe dla pozostałej części społeczeństwa powiedzenia czy zwroty. Ważnym punktem naszych dociekań będzie również aspekt psychologiczny. Interesujące są bowiem czynniki, jakie wpływają na motywację oraz sposób użycia określonych sformułowań, jak również ich charakter.

Język środowiska medycznego budzi niekiedy kontrowersje, np.: „Gdzie leży to oko?”, czy „Zapalenie płuc pod USG”. Należy jednak pamiętać, iż pozorne językowe „przedmiotowienie” pacjenta, wynika z powierzchownie rozumianych zasad komunikacji personelu, sam chory zaś odgrywa zawsze najważniejszą rolę w procesie leczenia, np.: „Zrób dojsście!”, czy „Pobierz podstawówkę!”, „Do otworzenia na cito!”.

Główną przyczyną tworzenia medycznego subjęzyka jest potrzeba prostej, szybkiej i skutecznej komunikacji szpitalnego personelu. Odczyt ma pokazać istnienie specyficznej komunikacji wewnątrzmedycznej opartej na powstawaniu niestandardowego słownictwa, a także na sposobie oraz intencjach jego wyrażania.

Agnieszka KRUSZYŃSKA

kruszynska.ab@gmail.com

Uniwersytet Łódzki

„CZY MONA LISA MIAŁABY FANÓW NA INSTAGRAMIE?” – WYKORZYSTANIE SZTUKI NA LEKCJACH JĘZYKA HISZPAŃSKIEGO

Celem wystąpienia będzie zaprezentowanie w jaki sposób wykorzystać sztukę w trakcie lekcji języka obcego w pracy z uczniem nastoletnim. Na potrzeby tego referatu zostały przeanalizowane podręczniki dostępne dla młodzieży uczącej się języka hiszpańskiego i zawarte w nich odniesienia do sztuki (literatura, malarstwo, architektura). Pod uwagę została również wzięta opinia nastolatków dotycząca sztuki w ich życiu. Rezultatem otrzymanych wyników będzie przedstawiona propozycja dydaktyczna dotycząca lekcji języka hiszpańskiego. Jednakże, będzie ona na tyle uniwersalna, że będzie mogła być zaadoptowana i używana również podczas zajęć z innych języków obcych. Nadzędnym celem wystąpienia będzie pokazanie w jaki sposób połączyć sztukę z czterema kompetencjami rozwijanymi na lekcji przy wykorzystaniu materiałów tradycyjnych, nowoczesnej technologii (rozszerzona rzeczywistość, wirtualna rzeczywistość, aplikacje mobilne). Zostanie również przedstawiony sposób pracy z materiałami autentycznymi, co jest jednym z punktów pojawiających się w nowej podstawie programowej. Celem wystąpienia będzie nie tylko wskazanie jak zintegrować materiał gramatyczny lub leksykalny ze sztuką, ale również jak rozwijać kreatywność oraz uważność ucznia nastoletniego robiąc to innowacyjnie i efektywnie jednocześnie.

Iwona KRYCKA-MICHNOWSKA

iekrycka@uw.edu.pl

Uniwersytet Warszawski

„ZWIERZOBÓG”. POLEMKA WOKÓŁ PISARSTWA KOBIET W ROSJI NA PRZEŁOMIE XIX I XX W

Przedmiotem wystąpienia będzie dyskusja, która rozgorzała wokół pisarstwa kobiet w Rosji na przełomie XIX i XX w. Okres ten jest czasem debiutu na arenie literackiej wielu pisarek, wśród nich – Zinaidy Gippius, żony Dymitra Mereżkowskiego i muzy literackiej bohemy artystycznej. Analizie poddane zostaną wypowiedzi licznych krytyków pisarstwa kobiet oraz jej obrońców. Ważnym głosem w dyskusji będzie głos samej Gippius – pisarki i krytyka literackiego.

Olga P. KRYUKOVA - Ольга Павловна Крюкова

krukova-op@yandex.ru

Московский государственный областной университет

TEACHING LANGUAGE IN A LEARNING ENVIRONMENT WITH A COGNITIVE ORGANISATIONAL KNOWLEDGE MODEL (BUILDING LEARNER AUTONOMY WITH TEACHER'S KNOWLEDGE ENGINEERING)

The report describes the author's experimental technology of developing a learning environment to teach linguistic and cognitive (organizational) knowledge to enhance learner autonomy. The main component of the environment described is a self access hypertext branching model which structures and logically encapsulates the problem, makes visible and operable the process of learning as a system of tasks derived from a knowledge tree. The material is illustrated with examples (the author's experimental material and a new CUP textbook "Touchstone"). The approach described could advance learner's autonomy and status if embedded into a course of social communication.

Artur Dariusz KUBACKI

kubart@post.pl

Uniwersytet Pedagogiczny w Krakowie

O PROCEDURZE CERTYFIKACJI TŁUMACZY PRZYSIĘGLYCH W POLSCE I KRAJACH NIEMIECKOJĘZYCZNYCH – STUDIUM PORÓWNAWCZE

Przedmiotem referatu jest porównanie procedury certyfikacji kandydatów na tłumaczy przysięgłych w Polsce oraz krajach niemieckojęzycznych. Naszą uwagę zwrócimy przede wszystkim na obecnie obowiązujące modele ustanawiania tłumaczy przysięgłych w Niemczech, Austrii i Polsce, które są oparte na procedurze egzaminacyjnej. Przedmiotem analizy będą warunki formalne związane z egzaminem, jego zakres tematyczny i kryteria oceny, a także statystyki zdawalności. Ponadto procedurę certyfikacji kandydatów na tłumaczy przysięgłych w omawianych krajach porównamy z wytycznymi unijnymi w tym zakresie.

Joanna KULA

Joanna.Kula@uwr.edu.pl

Uniwersytet Wrocławski

STEREOTYPOWE OBRAZY KAUKAZU WE WSPÓŁCZESNEJ LITERATURZE ROSYJSKIEJ

Celem wystąpienia jest analiza różnych aspektów, kształtujących sposób przedstawiania Kaukazu we współczesnej literaturze rosyjskiej. Analiza uwzględni wpływ tradycji literackiej, narodowe stereotypy, kontekst kulturowy, religijny i historyczny. Autor przedstawia także utwory, które świadczą o próbie łamania stereotypowego myślenia o Kaukazie. Problematyka wystąpienia obejmuje utwory takich autorów jak A. Bitow, W. Makanin, Z. Prilepin, A. Babczenko, A. Ganijewa, M. Achmedowa. Przeprowadzona analiza nie ma charakteru stricte literaturoznawczego, a sprowadza się raczej do nazwania pewnego mechanizmu, który kształtuje współczesny literacki obraz Kaukazu.

Alexandra LAVROVA

alexandralavr@mail.ru

Nizhny Novgorod State Technical University

PROFESSIONAL ENGINEERING NOMINATIVES

The paper deals with the peculiarities of the "Phones from Windows" professional engineering language. The paper presents many component term word combinations, f.e., windows phones products, higher-end phones etc. Such

professional engineering nominatives show the conceptual picture of the world of phones from Windows. The cognitive picture of such nominatives is realized through a set of terms organized into a line without conjunctions to manifest the cognitive information to concern this specialized professional vocabulary. This professional engineering language is represented by many component word combinations to interpret the engineering sphere of "phones from windows" as a specialized concrete picture of the world. Such word combinations are observed as two-, tree-, four-, five- etc. word components. Each word combination not depending upon its length is considered as a systematically organized unit able to reproduce a full engineering picture to concern "phones from windows" f. ex., dual-core processors, ecosystem linking hardware, Windows 7 system death sentence, the lowest cost Android hand set vendors, the browser based operating system, and Android 4.4 memory-saving techniques. Such informative examples provide the possibility to understand that the analyzed specialized engineering language deals with the peculiarities of its vocabulary. The specialized vocabulary is concerned with the study of new lexemes to join it. The specialized vocabulary "Phones from Windows" displays the availability of Latin origin units to be ready to construct a specific picture of "Phones from Windows" together with common words to be verbalized to specialized ones.

Olesia LAZARENKO

lazarenko.olesia@gmail.com

Humboldt Universität, Institut für Slawistik, Berlin

„STANISŁAW JERZY LEC W UKRAIŃSKICH I NIEMIECKICH PRZEKŁADACH IGORA KOSTECKIEGO: LITERACKI WIZERUNEK JEDNEJ PRZYJAŹNI”

Jedno z pierwszych tłumaczeń S. J. Leca (1909-1966) w języku ukraińskim wykonał mieszkający w Niemczech poeta, pisarz, wydawca Igor Kostecki (Eaghor Kostetzky, 1913-1983), zostało ono opublikowane w Monachium w czasopiśmie emigracyjnym „Suczasnist” w 1961 r. Później po bardzo ciepłym spotkaniu dwóch poetów w Wiedniu w grudniu 1964 r., Kostecki dostał nowy tom aforyzmów „Myśli nieuczestnych”. I już w styczniu 1965 r. na łamach wspomnianej wyżej „Suczasnosti” ukraiński tłumacz udostępnił czytelnikom wybór wyjątkowo atrakcyjnych maksym S. J. Leca, opatrzywszy je interesującą przedmową. Swoimi wspomnieniami, związanymi z postacią wybitnego polskiego liryka, podzielił się I. Kostecki również w książce „Myślę, że jestem. Portrety wielokrotne. O Stanisławie Jerzym Lecu”, Kraków, Wydawnictwo Literackie, 1974, s. 385-389).

Niestety natomiast dotychczas nie ukazały się niemieckie tłumaczenia wierszy S. J. Leca ze zbioru „Do Abła i Kaina” (1961), które wyszły spod pióra I. Kosteckiego i jego żony, niemieckiej poetki i tłumaczki Elisabeth Kottmeier (1902-1983). Sytuację związaną z niepowodzeniem wydania poezji tłumaczy I. Kostecki w piśmie do polskiego literaturoznawcy Barbary Winkłowej w 1971 r.: „Dużą tradycję polonofilską uspadkowałem od babki, która pochodziła z rodu Korybut-Daszkiwiczów ... Trudności z polszczyzną mam tylko gdy sam mówię, czytam zaś i tłumaczę z polskiego lekko. Miałem i mam wiele przyjaciół między Polakami. Zwłaszcza byłem zaprzyjaźniony ze Stanisławem Jerzym Lecem, którego dwa opusy poezji („Do Kaina i Abła” i „List gończy”) przetłumaczyłem z moją żoną, Elisabeth Kottmeier, na niemiecki – tylko że dotychczas nie wydałem dzięki braku zainteresowania ze strony wydawnictw niemieckich...”.

Zarówno wymienione niemieckie tłumaczenia, jak i ten list, a także obfita korespondencja Leca z małżeństwem Kostecki-Kottmeier zachowane są w archiwum Instytutu Badań Europy Wschodniej w Bremie (Forschungsstelle Osteuropa Bremen) w Niemczech. Dzięki temu mamy dzisiaj wyśmienitą możliwość poznać jeszcze jedną stronę recepcji twórczości S. J. Leca przez ukraińskie i niemieckie grono jego wielbicieli.

Olga LETKA-SPYCHAŁA

olgaletka@wp.pl

Uniwersytet Warmińsko-Mazurski

INTERTEKSTUALNOŚĆ W PRZEKŁADZIE. O POLSKICH TŁUMACZENIACH WSPÓŁCZESNEJ LITERATURY ROSYJSKIEJ

Peter Zima stwierdził, że przekład jest procesem językowym, w trakcie którego tekst języka oryginału w ramach kulturowej i socjolingwistycznej sytuacji podlega rekonstrukcji dokonanej przez tłumacza. Tłumaczenie jest więc procesem przebiegającym pomiędzy tekstami i kulturami. Celem wystąpienia będzie analiza zjawisk dialogowości i intertekstualności w polskich tłumaczeniach utworów współczesnych pisarzy rosyjskich.

Jan ŁOMPIEŚ

lompies@wp.pl

Instytut Komunikacji Specjalistycznej i Interkulturowej

WYBRANE ASPEKTY KSZTAŁTOWANIA KOMPETENCJI TEKSTOTWÓRCZEJ MAGISTRANTA

Autor prezentuje przemyślenia teoretyczne i wnioski praktyczne na podstawie doświadczeń w kilkuletniej pracy z magistrantami przygotowującymi się do napisania pracy magisterskiej w Instytucie Komunikacji Specjalistycznej i Interkulturowej UW. Punktem wyjścia rozważań jest przedstawiona koncepcja kompetencji i kompetencji tekstotwórczej

jednostki. Autor omawia następnie własne próby rozwijania poszczególnych komponentów kompetencji tekstotwórczej w toku swej pracy z magistrantami oraz przedkłada pod rozważenie pewne propozycje praktyczne mające na celu usprawnienia procesu pisania pracy magisterskiej.

Paweł MADEJ

p.madej@uw.edu.pl

Siły Powietrzne RP

NORMA STANAG 6001 A KSZTAŁCENIE JĘZYKOWE W SŁUŻBACH MUNDUROWYCH RP

Wystąpienie dotyczy relacji normy STANAG 6001 do kształcenia językowego w służbach mundurowych RP. STANAG 6001 to formuła egzaminu z języka angielskiego, niemieckiego, francuskiego i rosyjskiego na poziomie 1111, 2222, 3333 i 4444, prowadzonego przez centra egzaminacyjne Centralnej Komisji Egzaminacyjnej Języków Obcych MON. Standardy kształcenia, zagadnienia metodyczne i merytoryczne, ocenianie prac i wystąpień uczestników to tylko niektóre z poruszanych przez referat tematów. Ponadto, poddane zostaną analizie dostępne materiały dydaktyczne do nauczania ww.

Referat skupia się na realiach kształcenia w Policji, Straży Granicznej oraz Wojsku Polskim, z naciskiem na Siły Powietrzne R.P.

Grair MAGAKIAN

erwin@erwin.org.pl

Uniwersytet Śląski

KOMUNIKACJA INTERKULTUROWA I ASYMILACJA ORMIAN W POLSCE (WYBRANE ZAGADNIENIA)

Zważywszy na fakt, iż w średniowieczu Ormianie w Polsce w sposób łatwy uzyskiwali szereg przywilejów - kulturowych (np. własne duchowieństwo, język itd.), prawnych (np. własne prawo, sądownictwo itd.) i ekonomicznych (np. zwolnienie od niektórych podatków, monopole na niektóre formy handlu itd.), można było zakładać, iż nie groziła im asymilacja. Co więcej, przez wieki Ormianie mieszkający w Polsce byli (siłą rzeczy) zarówno biorcami kultury polskiej, jak i dawcami, bowiem importowali do Polski kulturę szeroko pojętego Orientu.

Artykuł analizuje skomplikowaną materię niemal powszechnie zakładanej niekompatybilności komunikacji kulturowej z asymilacją i dochodzi do wniosku, iż są to jednak procesy zarówno kompatybilne, jak i nieuniknione oraz wzajemnie uzupełniające.

Proces ten (mimo niemal doskonałej polski-ormiańskiej komunikacji interkulturowej) jest naturalną konsekwencją długotrwałego pobytu w środowisku innej kultury i stanowi jednocześnie, m.in. skutek afiliacji z jej przedstawicielami. Jaka by nie była komunikacja interkulturowa (bilateralna, ułomna itd.), w ostatecznym rozrachunku asymilacja kulturowo-językowa jest nieunikniona (choćby z powodu ekonomicznej aklimatyzacji „przybyszów”).

Aleksandra MATYJA

al.matyja@gmail.com

Uniwersytet Wrocławski

ZASTOSOWANIE PRZEKAZÓW MEDIALNYCH NA ZAJĘCIACH Z JĘZYKA OBCEGO A ROZWÓJ KOMPETENCJI MIĘDZYKULTUROWEJ UCZNIÓW

Potrzeba rozwijania kompetencji międzykulturowej podczas zajęć z języka obcego jest w ostatnich latach coraz częściej sygnalizowana. Kwestię tę porusza m.in. Kazimiera Myczko, która podkreśla, że poza sprawnościami stricte językowymi należy „umieć uwzględnić w procesie komunikacyjnym różnorodność pojęć, norm i zachowań, wynikających z odmienności kulturowej uczestników tego procesu” (K. Myczko, Kompetencja interkulturowa jako cel kształcenia językowego, Poznań 2005). Wydaje się przy tym, że szczególnie efektywnym i jednocześnie atrakcyjnym dla uczniów narzędziem uwrażliwiającym na kwestie odmienności kulturowej, w tym jej pozajęzykowych przejawów, są przekazy medialne z kraju, w którym używa się danego języka obcego.

Celem referatu jest przedstawienie propozycji kilku ćwiczeń, w których dzięki użyciu oryginalnych przekazów medialnych uczeń ma okazję rozwinąć swoją kompetencję międzykulturową, a więc nie tylko poszerzyć wiedzę o języku i kulturze, lecz również przygotować się na kontakt z rodowitymi użytkownikami języka. Przykłady te zostały zgromadzone na podstawie doświadczeń w nauczaniu języka hiszpańskiego, głównie studentów filologii, jednakże mogą być z powodzeniem dostosowywane zarówno do innego języka obcego, jak i innej grupy. Zaprezentowana zostanie m.in. propozycja wykorzystania tekstów prasowych w ich elektronicznej wersji wraz z komentarzami, vlogów oraz seriali telewizyjnych.

Piotr MICHAŁOWSKI

p.j.michalowski@uw.edu.pl

Uniwersytet Warszawski, Instytut Rusycystyki

ROLA TELEWIZJI I INTERNETU W PRZYGOTOWANIU ZAWODOWYM TŁUMACZA

W wystąpieniu przedstawione zostaną propozycje wykorzystania mediów polskich i rosyjskich (telewizji i Internetu) w kształceniu tłumaczy pisemnych i ustnych. Zaprezentowane zostaną zadania przekładowe, które, po pierwsze, rozwijają kompetencję tłumaczeniową studentów, po drugie, wzbogacają ich zasób słownictwa ogólnego i specjalistycznego, po trzecie, pomagają w doskonaleniu ich kompetencji komunikacyjnej. Niniejsze wystąpienie jest rezultatem doświadczeń autora w zakresie dydaktyki obu rodzajów tłumaczenia na Wydziale Lingwistyki Stosowanej Uniwersytetu Warszawskiego.

Ewa MIKULSKA-FRINDO

e.mikulska-frindo@wsf.edu.pl

Wyższa Szkoła Filologiczna we Wrocławiu

OD WROGOŚCI I OBOJĘTNOŚCI DO OSOBISTEGO ZAANGAŻOWANIA I DIALOGU. POSTAWY WOBEC UCHODźCÓW PRZEDSTAWIONE W POWIEŚCIACH „GEGEN, GING, GEGANGEN” (2015) JENNY ERPENBECK I „OHRFEIGE” (2016) ABBASA KHIDERA ORAZ W NOWELI „WIDERFAHRNIS” (2016) BODO KIRCHHOFFA

Celem referatu jest ukazanie rozmaitych postaw wobec uchodźców w beletrystyce, która ukazała się w latach 2015-2016 Niemczech. Wszystkie teksty w mniej lub bardziej bezpośredni sposób nawiązują do kryzysu migracyjnego w Europie. Bodo Kirchhoff określa swoją nowelę wprost jako literacką odpowiedź na kryzys uchodźczy. Powieść drogi z wątkiem miłosnym zamienia się tam w konfrontację z uciekinierami. Bezpośrednim impulsem do napisania powieści Jenny Erpenbeck, której niektórzy krytycy przypisują dar prorokowania przyszłości, była katastrofa na Morzu Śródziemnym w 2013 r. z setkami ofiar. Erpenbeck snuje swą opowieść z perspektywy emerytowanego profesora, który przynajmniej z początku podchodzi do uchodźców w sposób typowy dla naukowca – chce opisać i skatalogować ich przeżycia. Akcja powieści Abbasa Khidera przedstawiona oczami uchodźcy rozpoczyna się przed atakami 11 września 2001 r. i trwa do Drugiej wojny w Zatoce Perskiej 2003 r., a jej tłem historycznym jest dyktatura Saddama Husajna.

Elementem łączącym powieści Erpenbeck i Khidera jest na pewno fakt, że są one pierwszymi książkami napisanymi po niemiecku, których akcja - przynajmniej częściowo - toczy się w ośrodku dla uchodźców. Zamiarem żadnego z trojga autorów nie jest również z pewnością bezpośredni komentarz do bieżących wydarzeń politycznych.

W powieściach Jenny Erpenbeck i Bodo Kirchhoffa napisanych z perspektywy niemieckich protagonistów mamy do czynienia najczęściej z chęcią pomocy – nie zawsze kierującej się altruizmem – oraz osobistym poświęceniem i zaangażowaniem jak również z obojętnością, niepewnością, obawą przed obcym. Natomiast w powieści Abbasa Khidera, niemieckiego pisarza pochodzącego z Iraku, napisanej w pierwszoosobowej narracji uchodźcy skala tych postaw jest o wiele bardziej zróżnicowana i w dużo większym stopniu negatywnie nacechowana (wrogość, obojętność, odrzucenie, chęć wykorzystania). Czy autorowi z „tłem migracyjnym” wolno więcej? Czy narracje Erpenbeck i Kirchhoffa to przynajmniej w jakiejś mierze kwestia poprawności politycznej?

Magdalena MUCHA

[magdalena.mucha.91@gmail.com](mailto:magdalenamucha.91@gmail.com)

Katolicki Uniwersytet Lubelski Jana Pawła II

CHARAKTERYSTYKA RELACJI POMIĘDZY SYNTAGMAMI JĘZYKA NIEMIECKIEGO I ICH ODPOWIEDNIKAMI W JĘZYKU POLSKIM NA PRZYKŁADZIE SŁOWNICTWA PIŁKARSKIEGO

Referat poświęcony jest językowi specjalistycznemu, jakim jest język piłki nożnej, który charakteryzuje się zasięgiem użycia do środowiska sportowego. Celem referatu jest wskazanie na podobieństwa i różnice zachodzące pomiędzy syntagmami języka niemieckiego i ich odpowiednikami w języku polskim. Autorka analizuje relacje pomiędzy ekwiwalentami obu języków w aspekcie leksykalnym, morfologicznym oraz semantycznym. Przedstawione zostaną wybrane przykłady związane z tematyką piłkarską, wyłonione na podstawie badań korpusowych. Należy podkreślić, że zaprezentowane ekwiwalenty wyróżniają się licznymi różnicami zarówno na płaszczyźnie formalnej, jak i znaczeniowej.

Oksana Viktorivna NARUSHEVYCH-VASYLIEVA

nov82ua@gmail.com

Odessa National Academy of Food Technologies

THE CONSOLIDATED DICTIONARY AS A SPECIAL TYPE OF LEXICOGRAPHICAL WORKS

The report highlights the basic principles of consolidated dictionary as a special type of lexicographical works. The study has made an attempt to analyze on examples of consolidated Ukrainian, Russian and Belarusian linguistics glossaries their composition parameters, construction principles of macro- and microstructure, to present their classification based on their functional purposes. It is partially considered the issue about the basics of the development of consolidated dictionaries, according to which each lexical unit is defined according to the source fixing its definition – in special literature, legal documents, explanatory dictionary of general type, and so on, and used in this alphabetic-cluster, thematic or ideographic way of presenting the material makes it possible to reveal the systemic connections between terms and concepts of the sphere which they cover. It is concluded that on the basis of consolidated dictionaries in the future you can create terminology databases on various branches of knowledge and areas of practice in the format of an information retrieval system by registered term and indicating all the special sources of its fixation. Keywords: consolidated dictionary, glossary article, term, terminological dictionary, food industry.

Jan Franciszek NOSOWICZ

jnosowicz@lingwistyka.edu.pl

Lingwistyczna Szkoła Wyższa w Warszawie

AKTYWNOŚĆ NAZEWNICZA ERGONIMÓW

Analiza nazw własnych, a szczególnie ergonimów, wymaga specyficznego podejścia. Ogólnie rzecz biorąc można stwierdzić, że onimy nie tworzą kategorii gramatycznej, nie są też typową kategorią leksykalną. Świadczy o tym ich wyjątkowo wysoka skłonność do tworzenia wyrażeń syntaktycznych, odporność na przekształcenia w procesie translacji i stosunkowo niewielka podatność na zmiany, wywołane uwarunkowaniami pozajęzykowymi. Nazwy uczelni, należące do ogólnego zbioru chrematonimów, są najnowszą dziedziną badawczą onomastyki. Rozwój tej dyscypliny wiąże się w Polsce z okresem transformacji ustrojowej i wprowadzeniem gospodarki rynkowej. Nazwy nowych szkół wyższych charakteryzują się wysokim współczynnikiem pragmatyczności. Założyciele przeważnie kierują się potrzebą przekazania informacji o uczelni – profilu kształcenia, ofercie edukacyjnej, a także lokalizacji.

Wśród polskich nazw dawnych tradycyjnych dominują *akademia*, *politechnika*, *uniwersytet*, *szkoła wyższa*, rzadko *szkoła główna*, *uczelnia*, *collegium*, *wszechnica*. Czasami samodzielnie istniejąca szkoła wyższa nosi nazwę *wydział*, *instytut*, *seminarium*.

Referat jest próbą przeanalizowania części nazewnictwa z zakresu ergonimii szkół wyższych, stosowanego w polskiej przestrzeni językowej. Problematyka badawcza, założenia metodologiczne oraz zakres poddanej analizie materiału wymagają szerszego omówienia.

Jacek NOWAKOWSKI

jnowakowski@lingwistyka.edu.pl

Lingwistyczna Szkoła Wyższa w Warszawie

TERMINOLOGIA HANDLOWA JAKO SPECYFICZNY RODZAJ SŁOWNICTWA SPECJALISTYCZNEGO

Omawiając właściwości słownictwa handlowego, należałoby uściślić to pojęcie, ponieważ pod tę nazwę można podciągnąć różne pod względem tematycznym rodzaje słownictwa specjalistycznego takie jak: *terminologia handlowa*, *branżowa*, *komercyjna*, *gospodarcza*, *towarowa*, *rynkowa*, *produkcyjna*, *wytwórcza*, *przemysłowa*, *industrialna*, *ekonomiczna* itp. Wystarczy porównać istniejące słowniki terminologiczne, żeby o tym się przekonać. Przeważnie są to słowniki wielobranżowe, w których prezentowana terminologia zazwyczaj przedstawiana jest bardzo szeroko. Poza tym oprócz wyrazów hasłowych i połączeń wyrazowych o charakterze terminologicznym, zawiera one w swym składzie, obok właściwych w ramach danego słownika jednostek specjalistycznych, także jednostki terminologiczne należące do pokrewnych leksykonów branżowych, a także słownictwo ogólne. Różnice ilościowe między poszczególnymi słownikami, reprezentującymi ten sam rodzaj słownictwa specjalistycznego nie tylko zawierają informację o typie i przeznaczeniu słownika, lecz potwierdzają także ogólną tezę o względności ludzkiej wiedzy. W tym względzie słowniki reprezentujące terminologię handlową nie stanowią wyjątku. W mniejszym lub większym stopniu cechuje je przypadkowość w doborze słownictwa, ogólnikowość, a nawet wadliwość wielu definicji, brak informacji dotyczącej potencjału tekstotwórczego jednostek terminologicznych, a nade wszystko – niezrozumiałe wręcz ignorowanie niezbędnych w pracy terminograficznej odpowiednich materiałów źródłowych.

Na podstawie bogatego i obszernego materiału możemy wyciągnąć kilka wniosków, a w pierwszym rzędzie – wniosek o modułowej strukturze słownictwa handlowego oraz konkluzję o jego otwartości. Ma to szczególne znaczenie w aspekcie wyodrębniania podstawowego (systemotwórczego) korpusu terminologii handlowej. Jest to zadanie bardzo złożone, ponieważ sprowadzenie leksykonu terminologicznego do podstawowego korpusu jednostek oznacza odtwarzanie wyjściowych algorytmów myślenia zawodowego. W zgłoszonym referacie będziemy się starali wykazać, że z punktu widzenia ilościowych charakterystyk terminologia handlowa występuje jako otwarty zbiór słownictwa specjalistycznego o zhierarchizowanej strukturze. Jego podstawę stanowi kilkadziesiąt zasadniczych konceptów, wokół których powstają mniej lub bardziej rozbudowane szeregi terminologiczne. Zatem w strukturze słownictwa handlowego można wyodrębnić bazę terminologiczną oraz reprezentującą ją szeregi jednostek terminologicznych, które realnie funkcjonują w odpowiednich tekstach specjalistycznych (= funkcjonalne serie terminologiczne). Te dwie kategorie stanowią o istocie słownictwa specjalistycznego jako odrębnego, tematycznie ograniczonego, zbioru jednostek terminologicznych. Jednakże – jak postaramy się to wykazać - leksykon branżowy, a zwłaszcza specjalistyczny zbiór słownictwa, reprezentujący wiedzę społeczną, nie funkcjonuje w izolacji. W życiu realnym tworzy on mniej lub bardziej stałe konfiguracje z innymi leksykonami, spowodowane m. in. aktualnym stanem nauk społecznych. W ten sposób na peryferiach leksykonu branżowego kształtuje się szczególna klasa jednostek leksykalnych, która umożliwia skuteczne posługiwanie się ścisłą terminologią specjalistyczną. Ten rodzaj słownictwa, ze względu na jego przeznaczenie, można nazwać terminologią buforową, ponieważ zasadniczą jej funkcją jest ułatwienie komunikacji zawodowej w warunkach różnorodnych kontaktów specjalistycznych.

W ostatnim dziesięcioleciu XX wieku i początkach XXI zarówno w Polsce, jak i Rosji zaszły zasadnicze zmiany w życiu gospodarczym. Planowa gospodarka ustąpiła miejsce gospodarce wolnorynkowej. Pomijając aspekt polityczny tej transformacji, nie sposób jednak nie zauważyć „boomu terminograficznego” w zakresie słownictwa specjalistycznego, w pierwszym rzędzie leksyki handlowo-gospodarczej i nierozdzielnie z nią związanego słownictwa branżowego. W Rosji w ostatnim okresie wydano drukiem ponad 100 dwu- i wielojęzycznych słowników terminologicznych z tego zakresu. W Polsce w tym okresie ukazało się drukiem ok. 70 pozycji terminograficznych różnego rodzaju, w tym pokaźna liczba podstawowych słowników dydaktycznych i słowników minimów⁴. Jest to zjawisko interesujące pod wieloma względami. Każda z wymienionych kwestii stanowi poważne zagadnienie naukowe i może być przedmiotem odrębnych badań specjalistycznych. Nie zwalnia to jednak badacza przed koniecznością przedstawienia syntetycznego obrazu przedmiotu analizy naukowej. Ujęcie wieloaspektowe przedmiotu na wstępnym etapie badań stanowi poniekąd warunek.

Małgorzata ORTIZ RAMOS

malgortizramos@gmail.com

Uniwersytet Śląski w Katowicach

DIALOG MIĘDZY JA-DOROSŁYM I JA-DZIECKIEM W POWIEŚCI AUTOBIOGRAFICZNEJ PIEDAD BONNETT „EL PRESTIGIO DE LA BELLEZA

W myśl analizy transakcyjnej Erica Berne’a, każdy z nas ma w sobie pewne Ja-Dziecko, które towarzyszy mu przez całe życie. Wraz z nabywaniem wiedzy i doświadczenia życiowego zdarza się, iż zapominamy lub celowo chowamy w najgłębszych zakamarkach naszej świadomości to poczucie niedokończonego dzieciństwa, które żyje w nas swoim życiem. Piedad Bonnett, kolumbijska pisarka i poetka urodzona w 1951 roku, postanowiła poszukać w sobie tego miejsca gdzie skrywa się owa najbardziej niewinna i krucha cząstka jej osobowości i z niej zaczerpnąć inspirację do powieści autobiograficznej „El prestigio de la belleza”. W książce tej świat przedstawiony jest z dwóch perspektyw: oczami dziewczynki, jaką była wówczas autorka oraz kobiety, którą jest teraz i która na nowo przeżywa wraz z czytelnikiem wydarzenia ze swojego dzieciństwa. Ten splot dwóch odległych, nie tylko czasowo ale i emocjonalnie, rzeczywistości dotyczących jednak tej samej osoby, pozwala nam zaobserwować nieustanny dialog wewnętrzny prowadzony pomiędzy Ja-Dorosłym a więc rozumnym i zdystansowanym i Ja-Dzieckiem, tym całkowicie spontanicznym i naiwnym. Powrót zaś do wydarzeń minionych, często bolesnych, daje okazję aby zrozumieć i poznać lepiej samego siebie. Jak powiedział Carl Gustav Jung „Albowiem w dorosłym tkwi dziecko, wieczne dziecko”.

Agata Sowińska

sowinskaagatka@gmail.com

Wyższa Szkoła Biznesu i Przedsiębiorczości w Ostrowcu Świętokrzyskim

THE IMPORTANCE OF INTEGRAL EDUCATION IN THE PROCESS OF TEACHING ENGLISH

The following paper will give an account on the issues of learning English in the current education system in Poland, it will present its dynamic growth together with challenges the teachers of English has recently faced. As it is commonly believed, the process of teaching English does not only include the teaching of grammar, phonetics, and integrated skills

⁴ Лейчик В. М., *Разработка экономических словарей в странах Восточной Европ за последние десятилетие* // Nowe elementy teorii i praktyki opisu i dydaktyki nauczania języka rosyjskiego, ed. V, Warszawa 1998, str. 108-110.

such as listening, speaking, reading and writing. In order to shape axiological attitudes such as tolerance towards other cultures, or fighting stereotypes, it is essential to teach the knowledge of English-speaking countries at all levels of education, in addition selected elements of British and American history, geography, literature (using drama technique), as well as implementing elements of sustainable development with particular emphasis on ecological issues accompanied by national and cultural knowledge of Great Britain and the USA. Teaching the above mentioned educational issues plays a primary role both in the global and instrumental development, as well as educating pupils at higher levels of education. Consequently, the teaching of selected cultural content is an immensely significant mean to get to know the cultural heritage of other countries, as well as a deeper understanding of their own identity. Consequently, pupils ought to be trained not only in the sense of respect for themselves and native culture, but they ought to learn how to shape the attitude of tolerance and openness towards other individuals. The teaching of cultural content from an early age allows pupils identify with their peers in English-speaking countries, such integrated process of learning English enables youngsters meeting a different culture. The above mentioned process of teaching English at all levels of education helps to generate interest among students as they have the opportunity to identify with their peers in other countries, or how they spend their free time, what kind of books do they read. The following publication has introduced numerous methods that integrate selected content and teaching methods of English language accompanied by various areas of education, such as literary, musical, geographical, concerning health or environmental or social issues. However, in order to reach desired results, teachers are to motivate students, awaken their creativity. Such diverse and innovative methods will definitely succeed within the process of integrated English teaching.

Tomasz OSOSIŃSKI

ososinski@yahoo.com

Lingwistyczna Szkoła Wyższa Warszawie

KORESPONDENCJA R. M. RILKEGO Z KLARĄ RILKE-WESTHOFF

Korespondencja Rilkego z przyszłą żoną rozpoczęła się w roku 1900, trwała zaś niemal do samej śmierci poety. Listy te dokumentują istotne fascynacje intelektualno-artystyczne poety: to żonie właśnie pisze obszernie o swoim spotkaniu z Rodinem, o fascynacji jego dziełem; opisuje zetknięcie z obrazami Cézanne'a na paryskim *Salon d'Automne* oraz dziełami Van Gogha - zawierają też jednak dużo fragmentów o charakterze osobistym: dotyczących relacji małżeńskich, stosunku Rilkego do życia rodzinnego, do córki, wyjaśniających jego odsunięcie od rodziny, wynikające nie z braku uczuć, lecz z potrzeby twórczej samotności; potrzeby, którą Rilke z upływem czasu uświadamiał sobie coraz wyraźniej... Korespondencja ta do dziś dnia opublikowana została tylko we fragmentach, całość znajduje się w archiwum rodzinnym w Gernsbach.

Heribert PICHT

TERMINOLOGICAL ANALYSIS – THE CORE OF TERMINOLOGICAL WORK

After a short introduction to semasiological and onomasiological issues and their application in terminological work and a brief presentation of the role of applied terminology in professional communication, the different steps of terminological analysis are dealt with; that is:

- delimitation of the subject field to be elaborated
- corpus material
- extraction of all pertinent information (terms, definitions and explanations, phraseology, nonverbal representations, etc.)
- preliminary concept system and its evaluation (the final concept system)
- formulation of system consistent definitions
- analysis of terms (synonymy, equivalence, grammatical information, regional and other pragmatic information to be included into an entry)
- Importance of term autonomy.

Finally, some remarks about the presentation of terminological entries in terminological knowledge resources will sum up the presentation.

Małgorzata PIETRZAK

m.pietrzak@uw.edu.pl

Uniwersytet Warszawski

ZROZUMIEĆ KULTURĘ. „MIESZCZANIE” MAKSYMA GORKIEGO W INTERPRETACJACH REŻYSERSKICH I AKTORSKICH NA SCENACH POLSKICH

Autorka prezentuje różnorodne podejście do dramatu M. Gorkiego Mieszczanie jako materii dramaturgicznej, scenicznej, reżyserskiej i aktorskiej w wybranych realizacjach, które miały miejsce na scenach polskich w okresie powojennym. Charakteryzuje dramaty w odniesieniu do innych utworów jak *Na dnie*, *Letnicy*, *Wassa Żeleznowa*, *Jegor Bułyczow* i inni, wskazując na najważniejsze cechy twórczości Gorkiego oraz ich umocowanie kulturowe, społeczne. Przywołuje realizacje polskich oraz obcych reżyserów, w tym rosyjskich, wskazując na elementy dramatu, które, szczególnie w najnowszych inscenizacjach zostały uwypuklone przez realizatorów jako nadal istotne, aktualne oraz interesujące jako materiał inscenizacyjny. Powołuje się na głosy samych realizatorów uwzględniając ich punkt widzenia na materiał klasycznego tekstu, przybliżając motywy wyboru Mieszczan jako pozycji repertuarowej, której wartość wykracza daleko poza kryteria literackie stając się utworem uniwersalnym. Wskazuje na inscenizacje, które odkrywały nowe pola interpretacyjne i znaczeniowe mające istotny wpływ na zrozumienie kultury rosyjskiej. Podkreśla znaczenie aktora w pracy nad rolą, którego interpretacja i środki aktorskie wydobywają z postaci dramatu nowe wartości. Głosy cytowanych recenzentów wskazują na bogatą aktorską materię warsztatową oraz podkreślają sposoby jej wykorzystania w pracy reżysera z aktorem. Autorka odwołuje się do realizacji, które były istotne dla teatru polskiego: Edwarda Żybeckiego, Erwina Axera, Iriny Mołostowej oraz do prac najmłodszych reżyserów: Marcina Groty, Antona Malikova. Tekst jest próbą spojrzenia na elementy twórczości M. Gorkiego, które niosą wartości uniwersalne, ogólnoludzkie, humanistyczne, opierające się doraźnym interpretacjom i kontekstom politycznym. Chociaż po roku 1989 starano się odrzucić twórczość M. Gorkiego, jako symbol „minionej epoki” i materiał sceniczny mało wartościowy związany z konwencją „realizmu socjalistycznego”, realizacje najmłodszych reżyserów wskazują, że dramaty nadal kryje w sobie materię wymagającą od każdego reżysera umiejętności analitycznych i interpretacyjnych, a od każdego aktora znakomitego przygotowania warsztatowego i osobowości. Elementem dramatu, który oprął się czasowi są emocje bohaterów. W ich pokładach kryje się więc tajemnica sukcesów sztuk Gorkiego na scenach polskich, europejskich i amerykańskich.

Sergey POTEKIN

prolexprim@gmail.com

Moscow State University, Philological Faculty

TERMINOLOGICAL DATABASE AND MACHINE TRANSLATION

Abstract In the article we discuss the following issues: The definition of syntax and logical-semantic structure of terms using morphological analysis and foreign equivalent selection. Statistics of the grammatical structure of the psychological terms. Texts of the articles in the “Voprosy Psichologii” journal as the source corpus. Statistics of two-word terms in the corpus. Pointwise mutual information and distance between terms. The maximal PMI for semantic field formation. Distance between multiword terms in the multidimensional space. Minimal distance as the measure of terms proximity. Terms clustering on the base of terms proximity. Multidimensional scaling for visualizing the terms space. Problems of unambiguous term definition. Machine translation as a means for finding equivalents of scientific and technical terms. Forward and reverse translation of terms using the online machine translation tools. Levenshtein distance as a measure of syntactic proximity between terms.

Lenka PTAK

lenka.ptak@uwr.edu.pl

Uniwersytet Wrocławski

WYKORZYSTANIE KORPUSÓW JĘZYKOWYCH W NAUCZANIU JĘZYKÓW OBCYCH (NA PRZYKŁADZIE CZESKIEGO KORPUSU NARODOWEGO)

Dane korpusowe nie muszą być przydatne tylko w badaniach lingwistycznych, lecz swoje zastosowanie mogą znaleźć także w edukacji, w nauczaniu języków obcych. Metoda DDL (Data-driven learning) wzbogaca proces nauczania poprzez ćwiczenia i działania na podstawie korpusu, a także sposób nauczania na podstawie danych korpusowych. Wykorzystanie metody DDL w procesie nauczania języka obcego zazwyczaj ograniczone jest do środowiska akademickiego oraz do języka angielskiego. Wystąpienie poświęcone zostanie wykorzystaniu metody DDL w nauczaniu języka czeskiego jako obcego i o korzyściach wpływających z korzystania danych zawartych w Czeskim Korpusie Narodowym. Metoda DDL stwarza uczniom możliwość kierowania własnym procesem uczenia się, dzięki czemu uczniowie podejmują własne decyzje, co zwiększa ich aktywność i zaangażowanie w zajęcia. Nauczyciel, chociaż nie spełnia najważniejszej roli przekaznika informacji, to jednak właśnie on początkowo decyduje o formie, kieruje, obserwuje i zarządza danym projektem.

Korpusy językowe stanowią źródło autentycznego materiału językowego, który nie jest przystosowany do celów dydaktycznych, a z tego powodu wyszukiwane słowa kluczowe uczeń widzi w ich naturalnym kontekście. Materiał językowy najczęściej udostępniany jest w postaci konkordancji, które dzięki swemu unikalnemu formatowi sunie oddziałują na percepcję wizualną i przez to ułatwiają świadome postrzeganie zjawisk i reguł językowych.

Danuta PYTEL-PANDEY

danuta.pytel-pandey@uwr.edu.pl

Uniwersytet Wrocławski, Instytut Filologii Słowiańskiej, Zakład Dydaktyki

WSPÓŁCZESNE ROSYJSKIE REGUŁY ZACHOWANIA JĘZYKOWEGO W ŚWIETLE ZACHODNIOEUROPEJSKICH REGUŁ GRZECZNOŚCIOWYCH

Zdobycie kompetencji komunikacyjnej, na którą składa się wiele czynników językowych i pozajęzykowych jest warunkiem udanej komunikacji międzyludzkiej. Jednym z czynników o charakterze socjo-kulturowym warunkującym satysfakcjonującą komunikację jest znajomość reguł zachowania. Przedmiotem analizy w proponowanym wystąpieniu są niektóre różnice istniejące pomiędzy regułami zachowania językowego obowiązującymi we współczesnej Rosji i Europie Zachodniej.

Alla SHCHEPILOVA; Алла Щепилова

ChepilovaA@yandex.ru

Московский городской педагогический университет, Moscow City University

ПРОБЛЕМЫ ОЦЕНИВАНИЯ КОМПЕТЕНТНОСТИ СПЕЦИАЛИСТА ПО МЕЖКУЛЬТУРНОЙ КОММУНИКАЦИИ

Объектом анализа выступает система подготовки специалиста по межкультурной коммуникации в рамках направления «Лингвистика». Более подробно в статье рассматривается одна из наименее разработанных в науке проблем - проблема оценивания в ходе текущей и итоговой аттестации всех составляющих профессиональной межкультурной коммуникативной компетентности будущих специалистов. Выделяются компоненты планируемого результата обучения (когнитивный, прагматический, аффективный), предлагаются процедуры и формы, позволяющие не только убедиться в лингвистическом совершенстве речи выпускника, но и, оценить его способность к медиаторской функции, способность «видеть» другого, планировать вероятность понимания, объяснять непонимание и избегать конфликтов.

Marek SMOLUK

M.Smoluk@in.uz.zgora.pl

Instytut Neofilologii, Uniwersytet Zielonogórski

ANGIELSKIE OŚRODKI KSZTAŁCENIA POD WPŁYWEM HUMANIZMU W PIERWSZYCH DEKADACH XVI WIEKU

Do popularyzacji idei humanizmu na angielskim gruncie przyczynili się tacy wybitni przedstawiciele jak Erazm z Rotterdamu, Tomasz Morus, którzy swoimi dziełami i osobistym entuzjazmem inspirowali innych uczonych i myślicieli. Nie bez znaczenia w akceptacji nowego ducha i rozwoju humanizmu w Anglii było przychylnie i życzliwe zainteresowanie Henryka VIII i jego dworu królewskiego nowym prądem.

Celem niniejszej pracy jest przedstawienie i ewaluacja procesu kształtowania się idei humanizmu w angielskich ośrodkach kształcenia w pierwszych trzech dekadach XVI wieku. Analiza zachodzących zmian w edukacji została przeprowadzona na przykładzie wybranych kolegiów uniwersyteckich oraz szkoły, w których wpływy humanizmu uwidoczniły się najbardziej.

We wszystkich tych ośrodkach siłą inspirującą do zmian była działalność czołowych przedstawicieli europejskiego humanizmu, natomiast znakomitą rolę w wdrażaniu nowych myśli, programów oraz zakresu i sposobu kształcenia odegrały wybitne jednostki o szerokich horyzontach umysłowych ze szczególnymi predyspozycjami do zakładania nowych szkół i kolegiów a także kierowania nimi, jak np. Colet, Fisher, Fox.

Elwira SOROKINA

ellazor@mail.ru

ПРОТОТЕРМИН КАК ПРЕДМЕТ ИССЛЕДОВАНИЯ

В процессе формирования каждой отраслевой терминологии наблюдается начальный этап, который уже традиционно называется прототерминологическим. При исследовании данного этапа в центре внимания находятся особые специальные единицы – прототермины.

Прототермины – это лексемы, заимствованные из общеупотребительного словарного запаса и в результате переосмысления развивающимся профессиональным мышлением получившие специализацию своего значения.

Основное различие термина и прототермина – это отсутствие у прототермина научной дефиниции, так как соответствующей науки и научной классификации, на основе которой строится дефиниция, еще нет. Интерес исследователей к прототерминам объясняется тем, что, во-первых, анализ данных лексических единиц способен своими результатами указать на особенности научного мышления, зарождающегося в рамках национального языка при формировании профессиональной картины мира; во-вторых, позволяет наблюдать особенности в появлении и дальнейшем развитии профессионального мышления; в-третьих, дает сведения о процессах, происходящих в семантической системе национального языка, поскольку прототермин как общеупотребительное слово, испытав семантические преобразования, становится наименованием профессионального понятия.

При изучении особенностей семантики прототерминов необходимо учитывать следующие факторы: характер донаучного периода развития специального знания; характер уровня профессионального мышления, синхронного данному периоду; степень развития конкретной отрасли; причины заимствования лексем из общеупотребительного языка.

Семантические изменения подчиняются логическим и психологическим законам и зависят от культурно-исторического развития национальной языковой картины мира (экстралингвистические причины) и от особенностей развития национального языка (лингвистические причины). Экстралингвистические причины определяются социальной природой языка. Социальные, политические, экономические, культурно-технические изменения оказывают мощное влияние на развитие национального языка.

Следует отметить, что практически в каждом историко-терминоведческом исследовании прототерминологическому этапу и характеристике особенностей прототерминов отводится значительное место. Указывается на то, что в процессе формирования определенной отрасли знания значения прототерминов подвергались специализации, в самом развитии которой проявлялись такие явления, как генерализация значения, метафорический и метонимический переносы. Лексическая единица, обладавшая семантическим синкретизмом, превращаясь в специализированную лексему, постепенно освобождается от многих компонентов своего семантического объема.

Прототерминологический период, выделяемый как начальный этап в формировании научных отраслей знания, характеризуется наличием определенных лексических единиц (прототерминов), основная часть которых – это заимствования из общеупотребительного языка. Специальная лексика этого периода не является отвлеченной, не имеет четкой дефиниции, однозначности и часто бывает эмоциональной и изобразительной, но уже функционирует в молодой, еще формирующейся специальной профессиональной области.

Установлено, что на прототерминологическом уровне развития отраслевой терминологии одним из самых активных способов создания специальной профессиональной лексической единицы является семантический способ, в результате действия которого на основе метафорических переносов (чаще всего – это метафора и метонимия, реже – синекдоха и перенос по функции) создается слово, способное номинировать понятие, принадлежащее формирующейся профессиональной (ремесленной, донаучной) отрасли знания.

Elwira STEFAŃSKA

estefa@tlen.pl

Lingwistyczna Szkoła Wyższa w Warszawie

NAZWY UMÓW I STRON UMÓW CYWILNOPRAWNYCH W POLSKO-ROSYJSKIM PRZEKŁADZIE SPECJALISTYCZNYM

Ekwiwalencja terminologiczna w przekładzie tekstów specjalistycznych ma charakter obligatoryjny oraz zasadniczy. Z drugiej zaś strony, sporządzanie tekstów umów cywilnoprawnych powinno spełniać kryteria dotyczące formy oraz struktury odpowiednio dla każdego języka (w kontekście danego opracowania obiektem analizy służą teksty umów w języku polskim a rosyjskim). Celem niniejszej rozprawki jest przedstawienie niektórych przykładów tłumaczenia ekwiwalentnych nazw umów i stron umów cywilnoprawnych w polsko-rosyjskim przekładzie specjalistycznym oraz - w oparciu o dane przykłady – sformułowanie pewnych wniosków i wytycznych w aspekcie ekwiwalencji terminologicznej. W tym celu została wykorzystana literatura przedmiotowa jak również źródła internetowe oraz słowniki dwujęzyczne terminologii prawniczej. Słowa kluczowe: ekwiwalencja, przekład, umowy cywilnoprawne, teksty specjalistyczne, strony umowy.

Marta STERNA

sterna.marta@gmail.com

Uniwersytet Łódzki

TEATR DIALEKTALNY W TŁUMACZENIU, CZYLI KILKA SŁÓW O POLSKIM PRZEKŁADZIE DRAMATU EDUARDA DE FILIPPO „NAPOLI MILIONARIA!”

Przedmiotem mojego wystąpienia jest analiza polskiego tłumaczenia dramatu Eduarda De Filippo, pod tytułem „Napoli Milionaria!”. Dzieło to stanowi przykład teatru dialektalnego, którego specyfika sprawia, że jest on tekstem niezwykle

trudnym do przetłumaczenia. Tłumacz, podejmując to wyzwanie, musi dokonać pewnych wyborów, które zadecydują o ostatecznym kształcie i brzmieniu przekładu oraz będą stanowić podstawę przy rozwiązywaniu tzw. sytuacji bez wyjścia. W moim odczycie pragnę podjąć próbę przeanalizowania strategii tłumaczeniowych, zastosowanych przez tłumaczkę Jadwigę Pasenkiewicz w pracy nad dziełem „Napoli Milionaria!”. Bazując na wybranych fragmentach przekładu i oryginału, postaram się dokonać oceny skuteczności owych strategii, zwracając uwagę na te miejsca w tekście dramatycznym, które – jak miemam – mogły sprawić tłumaczce największą trudności.

Joanna SZERSZUNOWICZ

joannaszersz@gmail.com

Uniwersytet w Białymstoku

EVALUATIVE CONNOTATIONS OF CULTURE-BOUND PROPER NAMES IN TRANSLATION

The aim of the study is to analyze how to translate culture-bound proper names which function as carriers of evaluative connotations in the source language, it can be assumed that in every culture, there are proper names belonging to native speakers' collective memory which do not have cross-linguistic equivalents evoking similar connotations in the target language users. Such names may be of great importance due to their meaning in the history of the nation, for instance, in the Polish culture, the toponyms *Grunwald*, *Częstochowa* or *Katyń*. On the other hand, the evaluative names can originate from popular culture, as it is the case with the Polish first name *Janusz* popularized by memes embodying a stereotype of a male Pole with certain characteristics regarding the appearance, personality, beliefs and behaviour. Many of the connotations are of clearly evaluative character: the name has either positive or negative associations for the source language users. From a linguo-cultural perspective, the general opinion of the name bearer, which is attested by the negative markedness of the name *ZUS*, evidenced by its image in various cabaret tarts and memes. The translation of the *nomina propria* in question is particularly problematic, since many of these names are lacunary or zero-equivalent, i.e. there is no interlingual counterpart and the connotations have to be compensated for. In order to offer an insight into translation of such names, the problem of rendering them into the target language will be dealt with from two perspectives: first, it will be analyzed from the theoretical viewpoint, as an issue of special interest in translation studies; second, several case studies will be presented and analyzed with a view to discussing different solutions.

Татьяна ТАРАСЕНКО

anyta3003@mail.ru

Мелитопольський державний педагогічний університет імені Богдана Хмельницького (Україна)

ПУТИ ПРЕОДОЛЕНИЯ ЯЗЫКОВЫХ БАРЬЕРОВ СЕМАНТИЧЕСКОГО ХАРАКТЕРА В МЕЖКУЛЬТУРНОЙ КОММУНИКАЦИИ

Основой современной цивилизации является многообразие культур, находящихся в постоянной взаимосвязи и взаимодействии. При этом каждая культура имеет свою языковую форму, с помощью которой ее носители общаются друг с другом. Путь от реального мира к понятию и выражению этого понятия в слове различен у разных народов и детерминирован природными условиями, особенностями исторического развития и социальным окружением. В силу этих обстоятельств каждый народ имеет свою культурную и языковую картину мира. При этом культурная картина мира всегда богаче, чем языковая. Но именно в языке реализуется и вербализируется культурная картина мира.

В современных условиях стремительного расширения международных связей проблема осуществления эффективного общения между представителями разных стран стала чрезвычайно актуальной. Понятие «межкультурная (кросскультурная, межэтническая) коммуникация» было введено в научный оборот Г. Трейгером и Э. Холлом в 1954 году. Ученые определяли ее как идеальную цель, к которой должен стремиться человек в своем желании как можно лучше и эффективнее адаптироваться к окружающему миру. Ключевую роль в социокультурном обмене между народами играет вербальная коммуникация, поэтому решение проблем, связанных с неизбежным возникновением различной степени недоразумений в межкультурной коммуникации выходит на первый план в современном языкознании.

Для успешной межкультурной коммуникации важно не только знание языка, но и понимание определенного круга привычных для носителей языка понятий и суждений, которые создают привычные ассоциации. Для выражения таких ассоциаций в языке существуют определенные лексические средства, которые могут быть выражены словом или устойчивым словосочетанием. Единицы, входящие в лексической группы, которые описывают процессы и явления, характерные только для определенной, конкретно взятой социально-культурной системы, называются лакунарными или безэквивалентными. Для того, чтобы понять значение слов и выражений, которые использует носитель иностранного языка, научиться правильно использовать эти слова в собственной речи и, таким образом, предотвратить возникновение проблем в межкультурной коммуникации, нужно знать не только собственное значение слова, но и как можно больше о том, что стоит за этим словом, о его месте и функции в том мире, где данный язык используется как реальное средство общения.

Elena TAREVA

elenatareva@mail.ru

Moscow City University

DIALOGUE OF CULTURES VS NON-DIALOGUE OF CULTURES IN FOREIGN LANGUAGE TEACHING

The opposition of "Dialogue of Cultures vs Non-Dialogue of Cultures" is a new scientific reality that attracts the attention of linguists, culturologists, specialists in the field of intercultural communication. The study of this opposition takes on the greatest importance in the context of teaching foreign languages - in the conditions of preparing students for intercultural communication. The triumph of tolerance as the basic ideology of the intercultural approach for a long time determined the primacy of teaching the dialogue of cultures, i.e. that form of interaction between the representatives of two countries, in which favorable mutual relations are established, leading to the achievement of communicative goals by both participants of communication. Today, the inviolability of teaching the dialogue of cultures is disputable because in the era of "post-truth" communication between representatives of different cultures often leads to misunderstanding, hence to conflicts or other negative consequences. It is time for special teaching "non-dialogue of cultures", immersing students in a situation of communicative conflict, verbal aggression. How to behave in the case of speech manipulation? How to achieve understanding? How to understand and accept a different point of view? How to gain understanding from a foreigner? How to resist aggression? How to identify the subtext, the implicit content of the message and see the true intentions of the interlocutor? The answers to these questions require their didactic solution, the development of new approaches to teaching, the creation of innovative educational technologies.

Krzysztof TKACZYK

k.tkaczyk@uw.edu.pl

Uniwersytet Warszawski

O PIĘKNIE, SZPETOCIE, PRAWDZIE I ILUZJI, CZYLI KILKA UWAG O KATEGORII NAŚLADOWNICTWA W PISMACH GOTTHOLDA EPHRAIMA LESSINGA

W roku 1746 ukazują się dwie prace z zakresu estetyki, które na długie lata wpłyną na myśl estetyczną w Niemczech i całej Europie. Pierwsza z nich to Sztuki piękne sprowadzone do jednej zasady (*Les Beaux-Arts réduits à un même principe*) francuskiego uczonego i teoretyka sztuki Charlesa Batteux, druga zaś to Rozprawa o naśladownictwie (*Abhandlung von der Nachahmung*) autorstwa Johanna Eliasa Schlegla – niemieckiego poety, prawnika i teoretyka literatury. Obie dotyczą tej samej kwestii: problemu naśladownictwa w sztuce i literaturze. Chociaż obaj autorzy podchodzą do niej odmiennie – Batteux uznaje naśladownictwo natury za zasadę główną łączącą sztuki piękne i literaturę, a udane naśladownictwo, za ich cel, Schlegel natomiast za cel sztuk i literatury traktuje uczucie przyjemności, jakie powinny one wywoływać u odbiorcy, natomiast naśladownictwo, uważa, ma jedynie umożliwić jego osiągnięcie, to obie rozprawy jedno łączy je z pewnością – wprowadzają one do dyskursu kategorii, na którym zasada się osiemnastowieczna poetyka i estetyka – synonimiczne pojęcia naśladowania, naśladownictwa i mimesis. Gotthold Ephraim Lessing, włączając się owocnie do dyskusji o naturze poezji i sztuk pięknych, stawia szereg ważkich pytań: co należy a czego nie powinno się naśladować, jak naśladować sztuki piękne a jak to robi literatura, co oznacza piękno w obu tych obszarach, czy, wreszcie, na ile mogą się one uzupełniać i wzajemnie naświetlać. Tym zagadnieniom poświęcone jest niniejsze wystąpienie.

Irina TSYBOVA

Московский государственный институт международных отношений

О МЕЖЪЯЗЫКОВЫХ ЛАКУНАХ

Язык не реализует все свои возможности. Этим объясняется наличие лакун в картине мира того или иного языка. Межъязыковые лакуны бывают мотивированные и немотивированные. Изучение лакун показывает возможности реализации потенциальности и образования неологизмов в языке.

Language does not realize all its possibilities. That's why we have lacunas in the picture of tire world of any language. There are motivated and unmotivated interlingual lacunas. The study of lacunas shows the possibilities of potential for tire formation of neologisms.

Nataliya VASILYEVA

vasileva-natalia@yandex.ru

Institute of Linguistics, Russian Academy of Sciences (Moscow, Russia) V.I. Vernadsky Crimean Federal University,
Institute of foreign languages (Simferopol, Crimea)

Aliye ABDURAKHMANOVA

ab.aliye.8@gmail.com

CONCEPT-BASED APPROACH TO ESP TEACHING FOR CIVIL ENGINEERING PROFESSIONALS

Some aspects of an effective ESP teaching are discussed. The problem of choosing, representation and application of terminological units is considered from practical and theoretical point of view. The teaching technique is developed on the bilingual (English-Russian) terminological base on civil engineering which is based on the information extracted from a specialized domain corpus. The aim of this report is to suggest some ways of the improvement of the ESP teaching techniques and resources in architecture and civil engineering subject domain and turning it into the effective source of language skills development that are necessary for the ESP learners.

Mirosław WARCHOLEK

mirek.19@poczta.fm

Uniwersytet Pedagogiczny w Krakowie

DIALOG JĘZYKA I MUZYKI W UTWORACH WOKALNO-INSTRUMENTALNYCH

Referat poświęcony jest najważniejszemu sposobowi interakcji międzyludzkiej, a więc dialogowi i jego przejawowi w języku i kulturze. Przedmiotem artykułu jest dialog między dwoma systemami semiotycznymi: językiem a muzyką w utworach wokalnoinstrumentalnych.

Z punktu widzenia podejścia aksjologicznego w odniesieniu do funkcji komunikacyjnej nacisk kładzie się nie na dialog między ludźmi poprzez muzykę, a na dialog samej muzyki (dzieła muzycznego) i transcendentalnego człowieka, gdzie muzyka występuje nie jako środek, a sposób oddziaływania na podstawie dominant wartościujących (wartościujących centrów), muzyki i osoby, a szerzej: człowieka – społeczeństwa.

Dialog w opisywanej sferze odbywa się na kilku poziomach. Jest to dialog między artystą i odbiorcą, ale też dialog między tekstem poetyckim, a partyturą muzyczną. Dzięki zastosowaniu odpowiednich technik kompozytorskich, konkretnej tonacji, tempa, metrum, instrumentacji, harmonii, słowo otrzymuje nowe znaczenie. Muzyka potrafi wydzielić w tekście słowa kluczowe, przenieść akcenty na konkretne znaki słowne. Fragmenty czysto instrumentalne budują nastrój, wpływają na emocje.

Swoistą formą dialogu w utworze wokalnoinstrumentalnym jest zastosowanie techniki koncertującej, gdzie dźwięk instrumentu współdziała z ludzkim głosem lub przeciwstawia się mu.

Katarzyna Zofia WĘDRYCHOWICZ

katarzynawed@wp.pl

Państwowa Wyższa Szkoła Techniczno-Ekonomiczna w Jarosławiu

NAUCZANIE SPECJALISTYCZNEGO JĘZYKA NIEMIECKIEGO Z ZAKRESU ZARZĄDZANIA NA POZIOMIE AKADEMICKIM – JAKO WYZWANIE DLA LEKTORA

Nauczanie kogoś posługiwania się fachowymi terminami i zwrotami nie jest proste. Język specjalistyczny to nie tylko terminologia ale także znajomość danej dziedziny.

Celem nauczania języków specjalistycznych jest osiągnięcie określonego stanu finalnego specjalistycznych umiejętności językowych uczącego się [Grucza 2007:11]. Dlatego też, nauczając i ucząc się języków obcych musimy pamiętać, że nie wystarczy „uczyć” i „nauczyć się” samego znaczenia słowa (translacja) ale musimy znać jego szersze znaczenie oraz umieć go poprawnie zastosować w określonej sytuacji komunikacyjnej. W artykule przedstawiono istotę oraz znaczenie języka specjalistycznego z dziedziny zarządzania jak również zobrazowano pojęcia takie jak „metoda oraz dydaktyka i glottodydaktyka”. Na podstawie zastosowania dwóch wybranych metod nauczania takich jak: metoda gramatyczno-tłumaczeniowa i kognitywna w nauczaniu studentów języka specjalistycznego z dziedziny zarządzania w Państwowej Wyższej Szkole Techniczno-Ekonomicznej w Jarosławiu ukazano efekty i skuteczność zastosowania tych metod w nauczaniu. Przedstawiono także program nauczania języka specjalistycznego z dziedziny zarządzania w Państwowej Wyższej Szkole Techniczno-Ekonomicznej w Jarosławiu.

Józef ZIEMCZONOK

www.lingwistyka.edu.pl

Lingwistyczna Szkoła Wyższa w Warszawie

НАРОЧАНСКИЙ КРАЙ – РОДИНА МАРИИ МАЦКЕВИЧ (1942-2010)

Реферат посвящён проблематике дискуссии места рождения Марии Мацкевич-Качиньской (1942-2010) – лингвистки, экономистки и общественного деятеля, Первой Дамы от 2005 года восьмого президента Республики Польша Леха Качиньского (1949-2010). Её происхождение окутано многочисленной путаницей названий и дат, которые интерпретируются различными виртуальными фантазиями, так как ее свидетельство о рождении остается неизвестным. Высказывается авторское утверждение, основанное на многочисленных источниках, в том числе, экспедиционных исследований, о том, что родными окрестностями Марии Хэлены Качиньской являются живописные берега белорусского моря – крупнейшего озера страны – Нарочи (местного Балатона): лесничёвка в стиле «Пана Тадэуша»: шляхецкая усадьба Мохово бывшей гмины Кобыльник (сейчас сельский совет Нарочь) Виленского воеводства (в настоящее время Мядельский район Минской области Республики Беларусь).

Magda ŻELAZOWSKA-SOBCZYK

Magdalena ZABIELSKA

magda.zelazowska@student.uw.edu.pl

Wydział Lingwistyki Stosowanej UW

Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu

TYTUŁY POLSKOJĘZYCZNYCH MEDYCZNYCH OPISÓW PRZYPADKU

Tytuły w piśmiennictwie naukowym odgrywają bardzo ważną rolę (Swales 1990), gdyż są pierwszym punktem styczności czytelnika z tekstem (Kotur 2002: 23; Brkic i in. 2003: 207), zapraszają do lektury (Pereira 2016: 394), są elementem organizującym następującą po nim treść (Hartley i Betts 2007: 2335), oraz stanowią element krytyczny dla funkcjonowania narzędzi wyszukiwania w internecie (Hays 2010: 101).

Pomimo znaczącego zainteresowania formułowaniem tytułów artykułów naukowych wydaje się, iż tematyka ta w kontekście medycznym nie była dotychczas podejmowana przez wielu badaczy. W tych nielicznych badaniach powtarzające analizowane wątki to zarówno forma i długość tytułów jak ich treść. Podkreśla się także potrzebę dyskusji i kolejnych badań, które posłużyłyby wypracowaniu jednolitych zasad tworzenia jasnych i precyzyjnych tytułów, z korzyścią dla redaktorów czasopism, autorów i czytelników. Niniejsze wystąpienie to próba zbadania praktyk formułowania tytułów w polskojęzycznych medycznych opisach przypadku, analogicznie do badania Salager-Meyer i Ángeles Alcaraz Ariza (2013), w którym wzięto pod uwagę długość, strukturę oraz treść tytułów.

Materiał badawczy stanowiły tytuły 640 opisów przypadku z 16 polskich specjalistycznych czasopism medycznych (po jednym z głównych dziedzin medycyny za lata 2012-2016), które poddane zostały analizie ilościowej i jakościowej. Podjęte badania mogą być zaimplementowane w translatoryce, wykazując różnice pomiędzy tytułami w językach polskim i angielskim, w dydaktyce języków specjalistycznych, a także stanowić przyczynek do podjęcia badań nad tytułami w innych dziedzinach nauki.

Dodatkowe dosłane teksty streszczeń

Alexander ALEXEYEV

‘GOOD’ VERSUS ‘BAD’ LANGUAGE IN THE POLITICAL DISCOURSE

The article investigates into the notions of good and bad language registers, in particular in regard to the political discourse. It is claimed that the concept of ‘good’ or ‘bad’ language is not self-obvious and is, in fact, more complicated than it might seem at the first blush. It is stipulated that the demarcation between the good and the bad in the political discourse cannot be done without a number of factors having been taken into account. Among some of these factors are the following ones: the discursive norms, the ideology of the political groups using the language, the pragmatic goals that they seek to achieve, the situation -when and where – the particular phrase is used, the response it elicits, etc. Finally, some examples from the American political communication sustaining the theoretical points made are provided.

Sandi HUS

Raung-fu CHUNG

Southern Taiwan University of Technology & Science

LANGUAGE ACT REFLECTED IN TRANSLATION

The article aims to explore how language act of English meditative verbs was translated into Chinese. Three versions of Chinese translation of Arthur Conan Doyle’s *The Sign of Four* are examined from the perspective of language act, specifically, locution vs. illocution. Main focus is centered on meditative verbs such as *think*, *imagine*, *conceive*, *assume*, etc. All the target verbs are semantically defined in different degrees in terms of illocution, according to Austin (1962) and Petry (2016). Each verb is further checked with Oxford Dictionary (2015) for the conventional meaning. What has been investigated is how much difference or deviation can be identified or characterized when those verbs were translated into Chinese. In this article, four types of samples, namely, YY, YN, NY, and NN, are discussed in detail. Simply put, a YY case refers to when an English meditative verb with illocution was translated into a Chinese like verb, and a YN, a

verb with illocution was translated into a Chinese one without illocution. As is often the case with language act, a verb with or without illocution is decoded depending on its context. For this reason, a thorough knowledge of the discourse, either information preceding or following the verb, plays a key role in determining whether a verb is endowed with language force. Essential findings emerge that most of the translation work was carried out without so much concern with rendering language force behind meditative verbs in English. The research is interesting at least in two fold. First of all, it has shed light on the significance of language force, which has long been ignored in the literature of translation. Secondly, it fills up the gap between pragmatic theories and empirical work of translation. As is well-known, much of comparison in translation was tested or discussed on the basis of word to word or sentence to sentence equivalence. However, there has thus far been little or no research devoted to the role of meditative verb language force in translation. The article ends with discussion on theoretical as well as empirical implications for further academic research on translation strategies and teaching.

Yuri N. MARCHUK

Moscow State University named after M.V. Lomonosov

TPOLOGY OF TEXTS FOR MACHINE TRANSLATION

Machine translation is still a topical issue of automatic text processing within new information technologies. Low quality of translation which sometimes occurs in modern machine translation systems' functioning (in particular, systems available on the Internet) should not account for extreme viewpoints found in the work, i.e. rejection of machine translation as such (Orel, 2009). The review of modern functioning systems made, for instance, in P. Khromenkov's publication (Khromenkov, 2005) shows that in most cases these systems demonstrate a satisfactory result. One should also bear in mind that the problem of text translation and the world translation industry remains vital not only from the point of view of exercising communication at the time of growing number of languages but also in terms of actualizing prompt communication. "Human" translation requires up to ten days per author's sheet (24 pages of printed text) and is quite expensive while machine translation is performed practically instantly and is much cheaper. The prospects of transition of world communication to a common language, whatever transition it may be – natural or induced, are rather vague and hardly real.

One should take into account that the majority of texts translated worldwide are of scientific and technical character. Therefore, their translation largely influences scientific-and-technological advance and, consequently, the development of human civilization.

Accordingly, one may draw a conclusion that machine translation is an inevitable component of world communication, that is why the task of enhancing its quality is highly relevant.

The reality of using machine translation consists in the fact that some texts can be translated well enough; they do not even require editing after processing. But some other texts which seemingly belong to the same subject area are translated inappropriately and require post-editing. Such editing, as a rule, is rather time-consuming and the editor would prefer complete re-translation to correcting the computer's mistakes.

The translation process has long attracted the attention of many researchers and there are many popular translation models (introduced by L.L. Nelyubin, V.N. Komissarov and many other outstanding theorists of translation). But generally, a lot of models are aimed at a "human" translator and suffer from incomplete reflection of the "machine" view of the problem. A fact of translation practice is, for instance, a situation when two texts which, according to the user, have no fundamental differences within one subject area get translations of absolute different quality after the use of a translation system. It follows from this that a machine translation system, a set of algorithms and dictionaries, responds to those text peculiarities that escape human notice. Therefore, it appears relevant to develop a more precise text typology within machine translation modelling in order to know in advance which types of text may be appropriately translated by a particular system and which should undergo preliminary editing or be translated by another system.

In his work, V.N. Komissarov investigates some concepts of texts subject to translation. However, most of existing scientific views of translated text typology are meant for human comprehension and use, that is, human way of thinking. They do not take into account "machine intellect", which leads to quite unexpected results in machine translation practice. Thus, as has already been mentioned above, one may often come across a situation when we are dealing with two texts absolutely similar from the point of view of a human. However, the machine translation of one of them is quite satisfactory while the other text translated in the same way is absolutely unreadable. Any machine translation system responds to differences in vocabulary, syntactic constructions and other linguistic features (such as, for instance, author's manner) that escape the notice of a human translator or an editor. With a subtler typology of texts, a certain positive decision might be taken – attaching another system of algorithms or dictionaries, conducting preliminary editing, etc. What may underlie the typology of texts subject to machine translation?

Developers of machine translation systems have realized the necessity of a more precise typology of texts subject to translation. Thus, L.N. Belyaeva suggests a rather detailed typology system which takes into account such characteristics as text structure, functional style, register, genre-and-stylistic features, form of text presentation, the subject's attitude to the translated text, the principal pragmatic function of the text and other characteristics (Belyaeva, 2007). L.N. Belyaeva's research provides for the stage of preliminary automatic analysis of the text to be translated, including finding out various formal criteria for dividing a coherent text into sentences, structural analysis of the text, consideration of formal criteria allowing us to determine the scope of analysis, etc. However, it should be underlined that at the same time the main part of work on determining the text type, the choice of certain dictionaries and other aspects of text processing require the decision of a human editor. Meanwhile, it would be desirable to hand over the task of choosing dictionaries,

ways of analyzing the input text and synthesis of the output text to the decision of the machine translation system oriented to the translation of a particular text type which might be classified by the system itself.

Presumably, an important means for text typology may become a context-analysis dictionary for handling word polysemy. This dictionary was compiled by the team of AMPAR machine translation system developers. The idea of such dictionary is still relevant. A context-analysis dictionary is made up on the basis of concordance from source language texts and texts of the corresponding translations (parallel texts). Context here is understood as standard and the most frequent linguistic surroundings of a polysemantic word. On its basis (context) one may choose the necessary meaning (translation) of a polysemantic word. The choice of the necessary meaning is made depending on the work of the algorithm requesting from the context presence or absence of the determinant, i.e. the linguistic criterion for the corresponding word translation (Marchuk, 2007). Such dictionary is related to a certain text type as for each polysemantic word it sets certain linguistic surroundings which integrally constitute a characteristic of a certain type of the text being translated. Thus, the text typology that would meet certain requirements of a particular machine translation system and would provide machine translation of rather good quality may be developed considering two principal factors. The first is determining the abilities of a particular machine translation system in vocabulary translation. Here the crucial role is played by presence or absence of a context dictionary in the translation system. The process of compiling such a dictionary is quite labourious and not all modern machine translation systems have such dictionaries at their disposal. The second factor is addressing the system's abilities regarding the peculiarities of parallel texts' concordance which underlies the system of algorithms for analyzing a particular machine translation system.

Яцек НОВАКОВСКИ

jnowakowski@lingwistyka.edu.pl

Lingwistyczna Szkoła Wyższa w Warszawie

Ян НОСОВИЧ

jnosowicz@lingwistyka.edu.pl

К ВОПРОСУ ФУНКЦИОНИРОВАНИЯ ЯЗЫКОВОЙ СИТУАЦИИ, ДУХОВНОЙ КУЛЬТУРЫ И РЕЛИГИИ В СОВРЕМЕННОМ МИРЕ

Способность языка удовлетворять коммуникативные и культурные потребности всей этнической общности на каждом этапе ее развития объясняет его восприятие каждым членом этноса, независимо от сословно-классовой принадлежности, как присущего по природе общего достояния. В этом и состоит этнообъединяющая способность языка, который в условиях, экстремальных для этноса, нередко сильнее внутренних экономических и социально-политических противоречий и раздоров. Язык создаёт основу внутриэтнического единства. Он обслуживает коммуникацию во всём этносе и обеспечивает социальное взаимодействие и производственные отношения между всеми его членами, принадлежащими к различным классам и слоям, профессиональным, демографическим и территориальным группам.

Для понимания культуры народов и человеческого опыта в целом духовные аспекты культуры столь же важны, как и материальная культура, и социальная организация. Под духовной культурой понимается весь идеальный материал, производимый обществом. Он имеет свою собственную историю и придаёт культуре её отличительность, даже если материальные аспекты жизни, особенно в современных обществах, могут быть очень схожими. Многие народы, проживающие в одинаковых природных условиях, могут иметь очень разные миропредставления, религиозные верования, ритуалы и мифологию. Хотя имеются определённые универсальные характеристики религиозных систем и верований, именно их разнообразие и неповторимость представляют первостепенный интерес для науки и общественной практики.

Частью духовной культуры является система ценностей, т.е. то, как люди придают моральное значение определённым элементам культурной среды. У различных народов ценностные категории и представления могут столь различаться, что крайне желаемое и позитивное среди членов одного общества презирается и отвергается среди других. То, что у одного народа считается священным или морально обязательным, у другого может считаться кощунственным и аморальным. Эта огромная вариативность ценностных систем ведёт к проявлениям этноцентризма в ходе межкультурных контактов. Чтобы понять культурную идентичность другого народа, необходимо учитывать лежащую в основе его мировидения систему ценностей.

Мощным символическим институтом религиозных представлений являются мифы, или священные предания, которые повествуют о создании мира и других значимых деяниях, совершаемых полубожественными героями. Мифы - это не просто объяснительные истории духовного космоса: они имеют сами по себе сакральную власть, которая выражается в манере их изложения и сопровождаемых ритуальных действиях. Символическое и властное значение мифологии, а также универсальные правила придания значений символам были раскрыты во многих научных трудах (Ф. Боас, Дж. Клиффорд, К. Леви-Строс, С.А. Токарев, Е.М. Мелетинский, В. Пропп, А.К. Байбурин).

Трудно дать определение, что есть религия, но одно можно сказать определённо: вера в сверхъестественное есть универсальная характеристика всех ранних форм общественной жизни и она сохраняется до сегодняшних дней. Религия представляет собою один из центральных компонентов духовной культуры. В науке существуют два основных подхода к изучению религий: один обращён к психологическим факторам, объясняющим происхождение и развитие религий (Б. Малиновский, З. Фрейд, К.Юнг, М. Элиаде), другой является собой социологический подход к религиозному феномену (М. Вебер, Ч. Спенсер, Э. Тайлор, Дж. Фрэнгер, Э. Дюркгейм, А. Радклифф-Браун). На основе работ Дюркгейма сложилось отдельное направление религиозных исследований (Л. Леви-Брюль, Э. Эванс-Притчард, М. Дуглас, В. Тернер). Наконец, особый подход был разработан в трудах К.

Леви-Строса и К. Гирца, а также их последователей. В мировой этнологии созданы значительные труды по истории и географии религий. Учёные проводят основную разграничительную линию между "примитивными" религиями дописьменных обществ и так называемыми "мировыми" религиями. Однако это деление носит условный характер, ибо тотемизм, мифология, колдовство, ритуал и символизм есть составляющие любого религиозного феномена.

Дж. Фрэзер одним из первых постулировал, что магия предшествует религии в человеческом миропонимании и это происходит по причине особого восприятия человеком важных в его жизни явлений, но над которыми он имеет слабый контроль. Хотя этот подход был подвергнут серьезной переоценке (Б. Малиновский, М. Мосс), он дал толчок изучению таких феноменов, как магия и символизм, табуирование, тотемизм и другие. Материалистическая традиция стремилась установить основу морали и религии в социальных институтах. Религиозные системы рассматривались как продукт исторического производства и как часть социальных правил и обязательств индивида. Религия состоит из верований и ритуальных действий, причём ритуал предшествует оформлению религиозных доктрин, т.е. религиозные институты старше, чем религиозные доктрины (Р. Смит). С другой стороны, в социологии религии важна рациональная сторона: постоянно происходит систематизация религиозных идей и концепций, растёт этический рационализм и уменьшается роль ритуальных и магических элементов религии (М. Вебер, Б. Моррис).

Некоторые учёные проводят различия между магией и религией. С исторической точки зрения считается, что примитивные религиозные системы основываются в основном на магии и предрассудках, а более развитые общества имеют формальную религиозную доктрину с институтом священнослужителей, ответственных за исполнение религиозных практик. Однако более современный подход к религии выявил существование магических практик в большинстве обществ, в том числе и индустриальных. Эти практики представляют собой не столько эволюционную стадию религии, сколько существующий набор верований и действий с целью контроля явлений окружающей среды с особыми целями. Волшебство и колдовство представляют собою две практики, тесно связанные с магическими аспектами религиозных систем, и оказывают важное воздействие на отношения между индивидами и группами. Колдовство может использоваться как в целях достижения блага для общины или индивида или же с намерением причинить вред другим. Эффективность колдовства зависит от осознания объектом, что по отношению к нему совершается магический ритуал.

Религиозные системы находят своё отражение в особых институтах, которые позволяют избранным индивидам выполнять ритуальные действия в сакральных контекстах. Существует четыре типа религиозной организации: индивидуалистские культы, шаманские культы, общинные культы и церковные культы. Первый предполагает ситуацию, когда индивид выступает как религиозный специалист, ищущий прямой контакт с духами в зависимости от личного опыта и психических потребностей. Такие личностные представления о духе распространены среди многих североамериканских индейцев. Шаманизм представляет собою древнюю и повсеместно распространённую практику, при которой члены общества общаются с потусторонним миром через личность шамана, который наделён особой силой и который с помощью психотропных средств или других процедур способен переживать состояние экстаза. Собираемый термин "шаман" заимствован из эвенкийского языка, но само явление обнаруживается у многих народов мира. В отличие от священников, шаманы чаще всего самолично ощущают и определяют свою "богоизбранность" и осуществляют своё влияние через личные способности и создание своей клиентуры. Шаманизм существует не только в малых, эгалитарных сообществах, но и в стратифицированных государственных образованиях. Шаманизм может иметь тенденцию к возрождению как реакция на политические и религиозные репрессии или в ситуациях социальных кризисов, как это имеет место в период глубоких общественных трансформаций на территории бывшего СССР.

Священнослужительство обычно связывается с стратифицированными обществами, где политическая власть транслируется в иерархию должностных позиций. Если шаман действует в качестве медиума (посредника) и контролирует события, находясь в общении с духами, священнослужители не вступают в прямой контакт с духами и действуют не по зову, а согласно календарным правилам. Священник - это привилегированный держатель сакрального знания, но он только посредник между людьми и духовными силами. Его поведение носит регулируемый и предсказуемый характер. Занимая свою должность, он не нуждается в постоянном утверждении собственного статуса, как это приходится делать шаману.

В коммунальных (общинных) культах группы обычных людей отправляют ритуалы и церемонии для всей общины или её части (например, возрастной, половой или родственной). В этих церемониях могут использоваться специалисты, но главная ответственность остаётся за простыми людьми, которые по этому случаю берут на себя сакральные роли и исполняют сакральные действия. Обряды инициации, ритуальное мечение животных, инаугурация аграрного цикла или ежегодное празднование святого представляют собою наиболее типичные примеры общинных культов.

Церковные культы действуют на основе профессионального священнослужения, которое формально избирается или назначается и посвящает всё или большую часть своего времени исполнению специальных религиозных обязанностей. Церковные культы существуют в обществах, где проходит чёткая грань между светской публикой и священниками. Прихожане участвуют в ритуалах главным образом как публика, а не организаторы и исполнители религиозных действий. Примерами религиозных систем с церковными культами могут быть названы древние египтяне, греки и римляне или иудео-христианская традиция и ислам.

Wymagania edytorskie

Artykuł powinien być napisany w takiej formie, jakby to miał być rozdział recenzowanej **monografii** (tj. jednolicie opracowanej edytorsko książki naukowej punktowanej).

Prosimy więc o uwzględnienie tego i stosowanie w swoim tekście sformułowań typu: **w opracowaniu... (w tekście...)**

Struktura rozdziału artykułu:

1. Imię i Nazwisko (Times New Roman, 12, wyjustowane do lewego marginesu)
2. Jednostka organizacyjna (Times New Roman, 12, wyjustowana do lewego marginesu)
3. Tytuł rozdziału (Times New Roman, 14, pogrubiony, wyśrodkowany)
4. Wprowadzenie (Times New Roman, 12, pogrubiony, wyjustowany do lewego marginesu)
5. Kolejne podrozdziały (Times New Roman, 12, pogrubione, wyjustowane do lewego marginesu)
6. Podsumowanie (Times New Roman, 12, pogrubione, wyjustowane do lewego marginesu).
7. Bibliografia (Times New Roman, 10, pogrubiona, wyjustowana do lewego marginesu)
8. Streszczenie w języku polskim (Times New Roman, 10, pogrubiony, wyjustowany)
9. Title of the chapter In English (Times New Roman, 10, pogrubiony, wyśrodkowany)
10. Summary (Times New Roman, 10, pogrubiony, wyjustowany)

Standardy dotyczące treści:

1. Zgodnie z rozporządzeniem Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 13 lipca 2012 r. w sprawie kryteriów i trybu przyznawania kategorii naukowej jednostkom naukowym (Dz. U. z 1 sierpnia 2012 r. poz. 877), aby można było przyznać za publikację rozdziału w monografii punkty, dozwolona objętość tekstu wynosi min. 20000 znaków typograficznych - ze spacjami, czyli 0,5 arkusza autorskiego (ok. 10 stron + streszczenie w języku angielskim i polskim).
2. Monografia jest opracowaniem naukowym omawiającym jakieś zagadnienie w sposób wyczerpujący, oryginalny i twórczy.
3. Teksty podlegają recenzjom naukowym - opinia recenzenta stanowi podstawę decyzji o przyjęciu tekstu do publikacji. W związku z tym prace muszą spełniać wymogi stawiane pracom nowym. W razie konieczności redaktorzy naukowi zastrzegają sobie prawo dokonania w nadesłanych materiałach poprawek bez konsultacji z autorem.
4. Tekst rozdziału powinien być napisany czcionką Times New Roman, 12, odstęp 1,5 z zachowaniem opcji odstęp przed i po 0, tekst wyjustowany, kolejne akapity należy rozpoczynać wcięciem szerokość 1,25; wszystkie marginesy standardowe - 2,5 cm.
5. Wymogi dotyczące **Wprowadzenia**.
Wprowadzenie powinno zawierać uzasadnienie wyboru tematyki i podjętego problemu badawczego, cel prezentacji tekstu oraz krótką charakterystykę poruszanej w nim tematyki.
6. Wymogi dotyczące **Podsumowania**.
Podsumowanie powinno zawierać syntetyczne wnioski oraz ewentualne kierunki dalszych badań. W podsumowaniu nie należy poruszać nowych wątków, prezentować wyników badań, które nie były wcześniej omawiane w pracy.
7. Wymogi dotyczące **streszczenia w języku polskim**
Streszczenie powinno prezentować cel prezentacji pracy, główne jej tezy, stosowane w badaniach metody itp. (Czcionka streszczenia: Times New Roman, 10, wyjustowanie obustronne).
8. Wymogi dotyczące **streszczenia w języku angielskim**
Streszczenie w języku angielskim powinno zawierać **tytuł** oraz prezentować cel prezentacji pracy, główne jej tezy, stosowane w badaniach metody itp. (Czcionka streszczenia: Times New Roman, 10, wyjustowanie obustronne).
9. Format tytułów części rozdziału (w tym również: wprowadzenie, podsumowanie): czcionka - Times New Roman, 12, wytłuszczone, wyjustowane do lewego marginesu.
10. Kolejne akapity należy rozpoczynać wcięciem z zachowaniem standardowych (1,25 cm wcięcia).
11. Odwołania do literatury powinny być wykonywane zgodnie ze wzorem zamieszczonym w punkcie: **Wymogi dotyczące przypisów**.
12. Ewentualne objaśnienia odnoszące się do poszczególnych wywodów powinny być umieszczane w przypisach dolnych, format przypisu: czcionka Times New Roman, 10, wyjustowany, przypis dolny, numeracja ciągła arabska.
13. Konieczne jest stosowanie się do podanego dalej wzorca opisu tabel, rysunków, wykresów oraz ogólnych zasad formatowania.
14. Rysunki, tabele i wykresy nie mogą wychodzić poza obszar tekstu.

Wymogi dotyczące przypisów

Odwołania do literatury powinny mieć formę przypisów dolnych. Stosować należy następujące ich wzory:

1. **Pełna notka** (występuje w tekście tylko raz) - inicjały imion autora i nazwisko, *tytuł pracy*, wydawnictwo, miejsce i rok wydania, strona, np.:

M. Piłatowska, *Modelowanie niestacjonarnych procesów ekonomicznych. Studium metodo- logiczne*, Wydawnictwo UMK, Toruń 2002, s. 21.

2. **Notka niepełna 1** (w przypadku ponownego powołania się na to samo źródło) - inicjały imion autora i nazwisko, pierwsze dwa słowa tytułu..., op. cit., strona, np.:
M. Piłatowska, *Modelowanie niestacjonarnych...*, op. cit., s. 28.
3. **Notka niepełna 2** (w przypadku powtórzenia tego samego źródła po raz kolejny z rzędu na tej samej stronie) -
Ibidem, strona, np.:
Ibidem, s. 29.

Wymogi dotyczące formatowania tablic, rysunków i wykresów Numeracja arabska 1, 2, 3,... np.
Tablica 1, Wykres 1, Rys. 1.

Opis tablic, rysunków i wykresów powinien się znajdować powyżej, zaś źródła poniżej obiektu np.:

Tablica 1. **Tytuł tablicy** (Times New Roman, 12)

Zawartość tablicy				
(Times New Roman, 10, odstępy pojedyncze)				

Źródło: opracowanie własne na podstawie:, s... (Times New Roman, 10)

Wykres 1. **Struktura wydatków gospodarstw domowych w Polsce w latach 1993-2005** (Times New Roman, 12)

Wykres

Źródło: opracowanie własne na podstawie:, s... (Times New Roman, 10)

Rys. 1. **Struktura wydatków gospodarstw domowych w Polsce w latach 1993-2005** (Times New Roman, 12)

Rysunek

Źródło: opracowanie własne na podstawie:, s... (Times New Roman, 10)

W tekście powinno znajdować się odwołanie do tablicy, rysunku, wykresu.

UWAGA! Wykresy powinny być wklejone jako obiekty dające się edytować. Ponadto do tekstu należy dołączyć wykresy wykonane w oddzielnych oryginalnych plikach np. w Excelu. Należy pozostawiać wiersz wolny (Times New Roman, 12) pomiędzy źródłem wykresu, rysunku tabeli a tekstem.

Wymogi dotyczące bibliografii:

Wykaz pozycji bibliograficznych (Times New Roman, 10) powinien znajdować się po zakończeniu tekstu, przed streszczeniem. Powinien on być sporządzony zgodnie z zamieszczonym poniżej wzorcem:

1. Pozycje książkowe - nazwisko i inicjały imion autora, *tytuł pracy*, wydawnictwo, miejsce i rok wydania - np.:

Piłatowska M., *Modelowanie niestacjonarnych procesów ekonomicznych*, Wydawnictwo UMK, Toruń 2002.

Langacker R. W., *Cognitive Grammar: A Basic Introduction*. Oxford University Press, Oxford (etc.) 2008.

Richards K., *Dictionary of Australian Phrase and Fable*, NewSouth Publishing, Sidney 2013.

Никольский Л.Б., *Язык в политике и идеологии стран зарубежного Востока*, Издательство «Наука», Москва 1986.

2. Rozdziały książek - nazwisko i inicjały imion autora, *tytuł rozdziału*, (w:) tytuł pracy, red. inicjały imion i nazwisko redaktora naukowego, wydawnictwo, miejsce i rok wydania - np.:

Allan K., *Pragmatics in the (English) Lexicon*, (w:) Handbook of Pragmatics, red. K. Allan, K. M. Jaszczolt, Cambridge University Press, Cambridge (etc.) 2012.

Mizon G. E., *Progressive Modelling of Macroeconomic Time series: the LSE Methodology*, (w:) Macroeconomics: Developments, Tensions and Prospects, red. K.D. Hoover, Kluwer Academic Press, Dordrecht 2006.

Colson J.-P., *Cross-linguistic phraseological studies: An overview*, (w:) Phraseology. An interdisciplinary perspective, eds S. Granger, F. Meunier, John Benjamins, Amsterdam / Philadelphia 2008

Михальченко В.Ю., *Реализация национально-языковой политики в республиках Прибалтики* (w:)

Функционирование языков в многонациональном обществе, Издательство Института языкознания АН СССР, Москва 1991, с. 419 – 429.

3. Artykuły w czasopismach - nazwisko i inicjały imion autora, *tytuł artykułu*, „tytuł czasopisma”, numer woluminu, numer i rok wydania czasopisma, strony - np.:

Fiszeder P., *Prognozowanie zmienności na podstawie modeli GARCH*, „Rynek Terminowy”, nr 25/2005, s. 121-128.

Poon S. H., Granger C, *Forecasting Volatility in Financial Markets: A Review*, „Journal of Economic Literature”, Vol. 41, No 1/2003, s. 121-125.

West K. D., Cho D., *The Predictive Ability of Several Models of Exchange Rate Volatility*, „Journal of Econometrics”, No 69/1995, s. 367-391.

Кудрявцева Л. В., *Использование телекоммуникационных проектов для формирования иноязычной социокультурной компетенции у учащихся старших классов (на примере США и России)*, „Иностранные языки в школе”, № 4/2007, с. 17-24.

- 4. Strony internetowe** - Nazwisko i inicjały imion autora, *tytuł pracy*, rok wydania np. Rybiński K., *Szczyt G20, nareszcie powyżej oczekiwań*, <http://www.rybinski.eu/?p=716&language=pl> (stan na dzień 19 kwietnia 2009) - Strony internetowe nie powinny być sformatowane jako hiperłącze.

UWAGA! Pozycje zawarte w wykazie literatury powinny być posortowane **alfabetycznie** według **nazwisk** autorów.

Редакционные требования

Статья должна быть написана в такой форме, как будто её текст собирался быть частью монографии (т.е. научной книги). Примите это во внимание, и пожалуйста, используйте в своей статье такие формулировки, как: *в исследовании...* (в тексте ...).

Структура статьи:

1. Имя и Фамилия (Times New Roman, 12, оправдано по левому краю)
2. Название вуза (Times New Roman, 12, оправдано по левому краю)
3. Название статьи (Times New Roman, 14, полужирный, по центру)
4. Введение (Times New Roman, 12, полужирный, оправданный по левому краю)
5. В следующих разделах (Times New Roman, 12, полужирный, оправданный по левому краю)
6. Заключение (выводы) (Times New Roman, 12, полужирный, оправданный по левому краю).
7. Литература (Times New Roman, 10, полужирный, оправданный по левому краю)
8. Резюме на польском (русском) языке (Times New Roman, 10, полужирный, по центру)
9. Title of the chapter In English (Times New Roman, 10, полужирный, по центру)
10. Summary (Times New Roman, 10, полужирный, по центру)

Стандарты для статьи:

1. Объем текста мин. 20 000 типографских символов - включая пробелы, или 0,5 авторского листа (около 12 страниц).
2. Статья должна быть оригинальным и творческим научным анализом обсуждения вопроса в полном объёме.
3. Тексты подлежат экспертной оценке. Мнению рецензента является основой для принятия текста для публикации. Поэтому текст должен отвечать требованиям новой работы. При необходимости Редакция оставляет за собой право вносить изменения в представленный материал без согласования с автором.
4. Текст статьи должен быть написан на Times New Roman 12, интервал 1,5, сохраняя при этом возможность пространство до и после 0, выровненный текст; последующие пункты должны начать отступом шириной 1.25, все стандартные поля - 2,5 см.
5. **Введение** - должно включать обоснование темы текста, цель презентации и краткое описание проблемы.
6. **Заключение** - должно содержать синтетические выводы и возможные направления для дальнейших исследований. В заключении не надо затрагивать новые темы и представлять результаты исследований, которые ранее не обсуждались.
7. **Резюме на польском (и русском) языке** – Должно изображать объективное представление работы, ее главные аргументы, используемые в исследованиях методы и т.д. (Шрифт Резюме: Times New Roman, 10).
8. **Резюме на английском языке** – должно включать название доклада, цель работы, ее главные аргументы, используемые в исследованиях методы и т.д. (Шрифт Резюме: Times New Roman, 10).
9. **Вступление и Заключение:** шрифт - Times New Roman, 12, полужирный, оправданным по левому краю.
10. Следующие пункты должны начинаться с отступом с поддержание стандарта (1,25 см отступа).

Требования для сносок

Список литературы представляется в виде сносок. Носите их со следующей формулой:

1. **Полные записки** (происходит только один раз в тексте) – инициалы имен автора и фамилия, *название статьи*, издательство, место и год издания, страница, например:
M. Piłatowska, *Modelowanie niestacjonarnych procesów ekonomicznych. Studium metodo- logiczne*, Wydawnictwo UMK, Toruń 2002, s. 21.
2. **Неполные записки 1** (на повторное назначение того же источника) - инициалы имен автора и фамилия, первые два слова в названии ..., *op. cit.*, с., например:
M. Piłatowska, *Modelowanie niestacjonarnych...*, *op. cit.*, s. 28.
3. **Неполные записки 2** (в случае повторения одного и того же источника еще раз в ряд на одной странице) - *Ibidem*, с., например:
Ibidem, s. 29.

Требования к оформлению таблиц, рисунков и диаграмм

Арабскими цифрами 1, 2, 3, ..., например: Таблица 1, Граф 1, Рисунок 1

Описания таблиц, рисунков и графем должны быть размещены над объектом, а библиографические источники - ниже объекта, например:

Таблица 1.

Таблица 1. **Название таблицы** (Times New Roman, 12)

Содержание таблицы				
(Times New Roman, 10, один интервал)				

Источник: Собственная разработка на основании:, s... (Times New Roman, 10)

Графем 1. **Название графема** (Times New Roman, 12)

Графем

Источник: Собственная разработка на основании:, s... (Times New Roman, 10)

Рисунок 1. **Название рисунка** (Times New Roman, 12)

Rysunek

Источник: Собственная разработка на основании:, s... (Times New Roman, 10)

В тексте должна быть ссылка на таблицу, рисунок, графем.

ПРИМЕЧАНИЕ! Графики должны быть вставлены как подходящие объекты для редактирования. Кроме того, в тексте должны сопровождаться графики вынесены в отдельные оригинальные файлы, такие как Excel.

Требования к литературе

Перечень библиографических записей (Times New Roman, 10) должен быть в конце текста, перед резюме в соответствии со следующей формулой:

1. Книги - фамилия и инициалы имени автора, *название статьи*, издательство, место и год издания - например:

Piłatowska M., *Modelowanie niestacjonarnych procesów ekonomicznych*, Wydawnictwo UMK, Toruń 2002.

Richards K., *Dictionary of Australian Phrase and Fable*, NewSouth Publishing, Sidney 2013.

Никольский Л.Б., *Язык в политике и идеологии стран зарубежного Востока*, Издательство «Наука», Москва 1986.

Pronińska A., *Principi teorici della compilazione del dizionario fraseologico italiano-polacco*, Wydawnictwo Akademii Pedagogicznej, Kraków 2005.

2. Главы из книг - фамилия и инициалы имени, *название главы*, (w:) названии книги, под редакцией инициалы и фамилия научного редактора, издательство, место и год издания - например:

Mizon G. E., *Progressive Modelling of Macroeconomic Time series: the LSE Methodology*, (w:) *Macroeconomics: Developments, Tensions and Prospects*, red. K.D. Hoover, Kluwer Academic Press, Dordrecht 2006.

Colson J.-P., *Cross-linguistic phraseological studies: An overview*, (w:) *Phraseology. An interdisciplinary perspective*, eds S. Granger, F. Meunier, John Benjamins, Amsterdam / Philadelphia 2008

Михальченко В.Ю., *Реализация национально-языковой политики в республиках Прибалтики* (w:) *Функционирование языков в многонациональном обществе*, Издательство Института языкознания АН СССР, Москва 1991, с. 419 – 429.

3. Статьи в журналах - фамилия и инициалы автора, *название статьи*, "название журнала", том, номер выпуска и год, страницы журнала - например:

Fiszeder P., *Prognozowanie zmienności na podstawie modeli GARCH*, „Rynek Terminowy”, nr 25/2005, s. 121-128.

Poon S. H., Granger C, *Forecasting Volatility in Financial Markets: A Review*, „Journal of Economic Literature”, Vol. 41, No 1/2003, s. 121-125.

West K. D., Cho D., *The Predictive Ability of Several Models of Exchange Rate Volatility*, „Journal of Econometrics”, No 69/1995, s. 367-391.

Кудрявцева Л. В., *Использование телекоммуникационных проектов для формирования иноязычной социокультурной компетенции у учащихся старших классов (на примере США и России)*, „Иностранные языки в школе”, № 4/2007, с. 17-24.

4. Веб-сайты - Фамилия и инициалы автора, *название книги (статьи)*, год издания, например,

Rybiński K., *Szczyt G20, nareszcie powyżej oczekowań*, <http://www.rybinski.eu/?p=716&language=pl> (по состоянию на 19 апреля 2009) - Веб-сайты не должны быть отформатированы в виде гиперссылки.

ПРИМЕЧАНИЕ! Книги и статьи, включённые в список литературы должны быть отсортированы в **алфавитном** порядке по фамилиям авторов.

Editorial requirements

The article should be written as if it were supposed to be a chapter in the peer reviewed **monograph** (i.e. uniformly edited scientific book with granted points).

Hence, we kindly ask you to take it into consideration and apply the following wording: **in the research paper... (in the text...)**.

Article structure:

6. Forename and surname (Times New Roman, 12-point font size, left alignment)
7. Organizational unit (Times New Roman, 12-point font size, left alignment)
8. Title of the chapter (Times New Roman, 14-point font size, bold, center alignment)
9. Introduction (Times New Roman, 12-point font size, bold, left alignment)
10. Subsequent chapters (Times New Roman, 12-point font size, bold, left alignment)
11. Conclusion (Times New Roman, 12-point font size, bold, left alignment)
12. Bibliography (Times New Roman, 10-point font size, bold, left alignment)
13. Article abstract in Polish (Times New Roman, 10-point font size, bold, justified text)
14. Title of the chapter in English (Times New Roman, 10-point font size, bold, center alignment)
15. Article abstract in English (Times New Roman, 10-point font size, bold, justified text)

Content standards:

11. **According to the Regulation of the Minister of Science and Higher Education of 13 July 2012 on the criteria and procedure for awarding scientific categories to scientific units (Journal of Laws, of 1 August 2012, item 877), the author of the chapter in the scientific monograph is entitled points if** the required volume of the article is at least 20000 typographic characters with spaces, i.e. 0.5 publishing sheet (ca. 10 standard typescript pages + abstract in both Polish and English).
12. Monograph is a research study that discusses an issue in a comprehensive, original and creative way.
13. Texts are subject to scientific reviews – the reviewer's opinion constitutes the basis for the decision to accept the text for publication. Therefore, articles must meet the requirements for new work. If necessary, the editorial office reserves the right to make amendments without consulting the author.
14. A text in a chapter should be written in Times New Roman, 12-point font size, interline spacing 1.5 with spacing before and after 0, justified text, subsequent paragraphs should be indented 1.25 width, all standard margins - 2.5 cm.
15. Requirements for **an Introduction**.
An introduction should include a justification for the choice of subject matter and the research problem, the purpose of the presentation of the text, and the brief nature of the subject matter.
16. Requirements for **a Conclusion**.
A conclusion should include synthetic deductions and possible directions for further research. In a conclusion the author should not introduce new topics and present research results that were not previously discussed in the paper.
17. Requirements for **an Abstract in Polish**
An abstract should present the purpose of the presentation of the work, its main thesis, the method used in the study, etc. (Abstract font: Times New Roman, 10-point font size, fully justified text).
18. Requirements for **an Abstract in English**
An abstract in English should include **the title**, present the purpose of the presentation of the work, its main thesis, the method used in the study, etc. (Abstract font: Times New Roman, 10-point font size, fully justified text).
19. Title format of a part of the chapter (including: introduction, conclusion): font - Times New Roman, 12-point font size, bold, left alignment.
20. Subsequent paragraphs should be indented 1.25 width.
21. References to the literature should be made in accordance with the pattern in the section: **Requirements for footnotes**.
22. Possible explanations for each disquisition should be included in footnotes, footnote format: Times New Roman, 10-point font size, justified text, footnote, continuous Arabic numerals.
23. It is necessary to adhere to the following description of tables, pictures, charts and general formatting rules.
24. Pictures, tables, and graphs cannot overflow the text area.

Requirements for footnotes:

References to literature should take the form of footnotes. Use the following patterns:

4. **Full note** (only once in the text) - surname and initials of the author's names, *title of work*, publisher's name, place and year of publication, page, e.g.

M. Piłatowska, *Modelowanie niestacjonarnych procesów ekonomicznych. Studium metodologiczne*, UMK, Toruń 2002, p. 21.

5. **Incomplete note 1** (in case of referring to the same source) - surname and initials of author's names, *the first two words of the title...*, op. cit., page, e.g.

M. Piłatowska, *Modelowanie niestacjonarnych...*, op. cit., p. 28.

6. **Incomplete note 2** (if the same source is repeated once more in a row on the same page) – Ibidem, page, e.g. Ibidem, p. 29.

Requirements for formatting of tables, pictures and charts. Arabic numerals 1,2,3,... e.g. Table 1, Chart 1, Picture 1

The description of tables, pictures and charts should be presented above whereas the sources below the object, e.g.

Table 1. **Table title** (Times New Roman, 12-point font size)

Table content				
(Times New Roman, 10-point font size, single spacing)				

Source: own elaboration based on: ..., p.... (Times New Roman, 10-point font size)

Chart 1. **Structure of household expenditures in Poland in 1993-2005** (Times New Roman, 12-point font size)

Chart

Source: own elaboration based on: ..., p.... (Times New Roman, 10-point font size)

Picture 1. **Structure of household expenditures in Poland in 1993-2005** (Times New Roman, 12-point font size)

Picture

Source: own elaboration based on: ..., p.... (Times New Roman, 10-point font size)

The text should include a reference to the table, picture, chart.

ATTENTION! Charts should be pasted as editable objects. In addition, the text should be accompanied by charts made in separate original files, e.g. in Excel. Leave a free line (Times New Roman, 12-point font size) between the source of the chart, table and the text.

Requirements for bibliography:

The list of bibliographic items (Times New Roman, 10-point font size) should be at the end of the paper, before the abstract. It should be prepared in accordance with the pattern:

1. Book entries - surname and initials of the author's names, *Title of work*, publisher's name, place and year of issue – e.g.

Piłatowska M., *Modelowanie niestacjonarnych procesów ekonomicznych*, UMK, Toruń 2002.

Langacker R. W., *Cognitive Grammar: A Basic Introduction*. Oxford University Press, Oxford (etc.) 2008.

Richards K., *Dictionary of Australian Phrase and Fable*, NewSouth Publishing, Sidney 2013.

Никольский Л.Б., *Язык в политике и идеологии стран зарубежного Востока*, Издательство «Наука», Москва 1986.

2. Book Chapters - surname and initials of the author's names, *Chapter Title*, [in:] *Title of work*, (Ed.) surname and initials of the scientific editor's names, publisher's name, place and year of issue – e.g.

Allan K., *Pragmatics in the (English) Lexicon*, (in:) *Handbook of Pragmatics*, ed. K. Allan, K. M. Jaszczolt, Cambridge University Press, Cambridge (etc.) 2012.

Mizon G. E., *Progressive Modelling of Macroeconomic Time series: the LSE Methodology*, (in:) *Macroeconomics: Developments, Tensions and Prospects*, ed. K.D. Hoover, Kluwer Academic Press, Dordrecht 2006.

Colson J.-P., *Cross-linguistic phraseological studies: An overview*, (in:) *Phraseology. An interdisciplinary perspective*, eds S. Granger, F. Meunier, John Benjamins, Amsterdam / Philadelphia 2008

Михальченко В.Ю., *Реализация национально-языковой политики в республиках Прибалтики* (in:) *Функционирование языков в многонациональном обществе*, Издательство Института языкознания АН СССР, Москва 1991, с. 419 – 429.

5. Articles in journals - surname and initials of the author's names, *title of the article*, "title of the journal", volume number, number and year of issue, pages e.g.

Fiszeder P., *Prognozowanie zmienności na podstawie modeli GARCH*, „Rynek Terminowy”, No. 25/2005, p. 121-128.

Poon S. H., Granger C, *Forecasting Volatility in Financial Markets: A Review*, „Journal of Economic Literature”, Vol. 41, No 1/2003, p. 121-125.

West K. D., Cho D., *The Predictive Ability of Several Models of Exchange Rate Volatility*, „Journal of Econometrics”, No 69/1995, p. 367-391.

Кудрявцева Л. В., *Использование телекоммуникационных проектов для формирования иноязычной социокультурной компетенции у учащихся старших классов (на примере США и России)*, „Иностранные языки в школе”, № 4/2007, с. 17-24.

6. Websites - Surname and initials of the author's names, *title of work* , year of publication e.g.

Rybiński K., *Szczyt G20, nareszcie powyżej oczekiwań*, <http://www.rybinski.eu/?p=716&language=pl> (as on 19 April 2009)

- Web pages should not be formatted as hyperlinks.

ATTENTION ! Entries in the literature list should be sorted **alphabetically** by authors' **surnames**.